

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timisoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Veszedelemes demagógia

Megalakulása óta vagyok tagja az egyháztanácsnak és szerény képességeimmel mindig vallásunk és egyházunk érdekeit tartottam szem előtt és igyekeztem azokat legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint szolgálni. Fájó szívvel látam felburjánzani a nemzetiségi ellentétek dudáját egyházi ügyekben is, de mindenkor sikerült a magasabb érdekekre való hivatkozással a békét biztosítani. Voltak viták is, de ezek intra muros maradtak és — amint az keresztényhez illik — megegyezéssel végződtek. A múltban az volt a szokás, hogy megegyezés alapján a németiség jelölte a német egyháztanácsosokat, a magyarok pedig a magyar egyháztanácsi tagokat. Közös egyetértéssel meg is választották az egységes listán szereplőket és folyt a békés munka, melyet nem zavarhatott meg az a körülmény sem, hogy néha-néha, különösen az iskolák fenntartása körül, viták keletkeztek. Meg kell állanítanom azt is, hogy a viták soha nem akörül folytak, hogy nem segíve az iskolákat, hanem hogy milyen mértékben. Egyek voltak magyarok és németek abban is, hogy minden anvagi áldozatot meg kell hozni hitvallásos iskoláinkért, legyenek azok magyar vagy németnyelvűek. Az iskolák iránti szeretet csendült ki a még oly hevesnek látszó vitákból is és ezért menykőcsapásként a derült égből hatott az a felszólítás, melyet Kern Pál kereskedő, a gyárvarosi egyháztanács tagja, közölt a Banater Deutsche Zeitungban.

Ennek a felszólításnak a hangja és egész tartalma minden egyéb, csak nem keresztényi. Annaira telve van gyűlölettel és haraggal, hogy ennek áradata ellepi az írás tartalmát. Azt a tartalmat, mely hemzseg a tévedésektől. Azt írja, hogy a magyarok az egyháztanácsban majorizálták a németeket és minden véleményüket többségükkel elfojtották. Azt írja, hogy a magyarok nagyban készülődnek az apríli új választásokra és igyekeznek a többséget a maguk számára biztosítani. Azt írja, hogy a katolikus lista tulajdonképpen magyar névjegyzék és minden németnek tilos erre a listára szavazni. Azt írja, hogy tizenöt év alatt a németek csak arra voltak jók, hogy az egyházi adót fizessék. Azt írja, hogy soha meg nem kérdezték tőlük, vajjon nincsenek-e tulajdonképpen és megkérdésük nélkül vetették ki rájuk az adót. Azt írja, hogyha a német iskolák részére mertek támogatást kérni, a magyarok mindig leszavazták őket. Azt írja, hogy a németek által keresvesen megkeresett adósszegeket olyan célokra fordították, melyeknek semmi közösségük német kulturális igényekkel. Azt írja, hogy a németek fizették az adók nagyobb részét, de ezek felhasználásába semmi beleszólást nekik nem engedtek. Azt írja, hogy megelégtelték, hogy csak a terheket viseljék és be fogják bizonyítani, hogy az új rezsim alatt ők nem fognak úgy bánni a magyarokkal, mint ahogyan azok bántak övelük. Azt írja, hogy ő, Kern Pál, személyesen vállal felelősséget és kezességet, hogy a magyarok által fizetett adót csak magyar célokra fogják fordítani. Azt írja, biztosítja minden barátját, hogy mindenkor egyenes uton fog járni és soha nem fognak arra vetemedni, amire a magyarok hosszú éveken át velük szemben vetemedtek...

Rövid kivonata és kifejezéseiként halvány visszénye ez annak, amit Kern Pál ír. Mintha nem is a német érdekek feltétele vette volna tollát, hanem a magyarokkal szemben felgyülemlett haragját és gyűlöletét akarta volna levezetni ezzel a felhívással. A Déli Hírlap nagyon helyesen írta meg, amikor a magyar-német szétválasztás gondolata az egyházi életben felmerült, hogy elrepült a nagy kő, ki tudja, hol áll meg, kit, hogyan talál meg. Kern Pál parity-

tyája elröpítette a követ és az repül, száll, itt is oszt sebeket, ott is ejt sérüléseket, de nem érte el tulajdonképpeni célját. Fájó, hogy nem ér el mást, mint megbolygatja az egyetértést, felidulja a békét, aminek karát az egyház és az egyház intézményei látják majd. Német és magyar részről egyaránt. Mert nem igaz, hogy a magyarok majorizálták a németeket. Paritásos alapon történt az egyháztanács megalakítása, soha senkibe bele nem foították a szót, a mostani elnök például Kern Pál egyházközösségében német, a magyarok részéről semmiféle mozgólódás a választásokkal kapcsolatban nem észlelhető és ilyen nincs is, tehát arról sem lehet szó, hogy a többséget a maguk részére biztosítsák. Amit az adóztatásról ír, az csak arra vall, hogy Kern Pál nem igen teljesítette egyháztanácsosi kötelességét, mert különben tudnia kellene, hogy az adókat kivétő bizottság állapítja meg és ennek határozata ellen felszólalásnak van helye. Ennek tagjai magyarok és németek egyaránt. Legjobb tudomásom szerint a németek iskolai kérelmét soha le nem szavazták és éppen az ő indítványukra mondotta ki a gyárvarosi egyháztanács, hogy a hitvallásos iskolákat mindenkor egyenlő arányban részesítik támogatásban. Az meg egyenesen meggyanúsítása mindazoknak, akik önzetlenül végzik az egyházi pénzek kezelését, hogy olyan célokra fordították, melyeknek a kulturális igényekhez semmi közük. Valótlanság az is, amit a továb-

biakban mond és semmi más célja nincsen, mint demagógikus eszközökkel félrevezetni azokat a németeket, akiknek ő a Stadthannja.

Valósággal humorosan hatna, ha nem volna az egész olyan mélységesen elszomorító, amikor Kern Pál a saját személyében vállal kezességet azért, hogy a magyarok által fizetett egyházi adót csak magyar célokra fogják fordítani. Nekünk nincsen Stadthannunk, de ennek hiányában sincsen szükségünk, hogy Kern Pál pótolja a mi számunkra ezt a hiányosságot. Ha Kern valamivel többet látogatta volna az egyháztanácsi üléseket, mint ahogyan ez mint a püspök ur által kinevezett egyháztanácsosnak kötelessége is lett volna, akkor ezt a felhívását nem írta volna meg. És ha valamivel több lenne benne a keresztényi gondolkodás és lelkiület, akkor nem öntötte volna végig kikvánczótt mondanivalóját a gyűlölködés generálsztafiájával. A római katolikus magyar hívők nyugodtan néznek a felelőmények elé és nem akarnak ezáltal rekriminalni sem, mert akkor felvethetnénk a kérdést, mi történt azoknak a vegyes lakosságú községeknek egyházi adójával, melyekben nincsenek magyar iskolák, német viszont van és ezt az egyes egyházközösségek támogatták? Vagy miért nem szólt fel Kern Pál akkor, amikor a német tanítóképzés fenntartásához olyan községek is hozzájárultak, amelyeknek magyar lakosai szintén keserves munkával keresett pénzükből fizették az egyházi adót?

Nem lehet célja a magyarságnak, de egyetlen keresztény lelkiületi másajku katolikusnak sem, a helyzet elmérgesítése. Nyugodtan várjuk a püspök ur döntését ebben az ügyben.

Egy katolikus magyar egyháztanácsos.

Gyászvonat vitte Bucurestig a pátriárka holttestét

...elérte, lehaltott fejü gyászszertartás Temesvárt és a nagyobb városokban. Éjjele fél 11 órakor Bucurestibe érkezett a nagy halottat vivő vonat

Külföldi küldöttségek a temetésén

A Cannesből indult vonat pénteken este érkezett a milánói pályaudvarra,

ahol megjelent az olasz kormány nevében Solalaco követségi tanácsos és Ricci főkonzul, továbbá a román főkonzulátus teljes személyzete, valamint a Milánóban tanuló román diákok és a román kolónia tagjai. Zamfirescu meghatalmazott miniszter korszort helyezett a kopersóra, majd rövid gyászszertartás után a vonat folytatta utját Románia felé.

A VASÚTI PÁLYA MENTÉN TERDELŐ TÖMEG FOGADTA A HALOTTAT SZALLÍTÓ VONATOT

Zsombolya határállomáson a kormány és a hatóságok méltó fogadtatást készítettek a nagy halottnak. Zigre Nicolae kultuszminiszter Popescu Nae államtitkárral tegnap reggel Temesvárra érkezett, ahonnan Baran Coriolan dr. miniszter, Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Magier Andrei aradi görög keleti püspök, Praporgescu Georgehe ezredes-prefektus, Sava Cornel állambiztonsági vezérfelügyelő, valamint több előkelőséggel Zsombolyára utazott. Zsombolyán az érkezőket Ciugudeanu főszolgabíró, Cioreanu esperes és Cadariu községi bíró fogadták.

Dél előtt fél tizenkét órakor futott be a zsombolyai állomásra a nemzetközi vonat, amely a pátriárka-miniszterelnök kihívott temetést hozta Franciaországból.

A halottas kocsiban a kopersó mellett Tar-govisteanu felszentelt püspök tartózkodott több pap kíséretében.

A megjelent előkelőségek lehaltott fejével, mély megilletődéssel nézték, amint a sötét tölgyfa-kopersót leemelték a nemzetközi vonatról és a készen álló román vonat nagy halottas kocsijába emelték át, ahol ravatalrahelyezték. A ravatal mellett nyomban elhelyezkedett a vasúti csendőrség díszőrsége.

Magier Andrei aradi püspök huszonöt pap segédletével gyászistentiszteletet tartott a halottas kocsijában. Istenisztelet után felhangzott a templomi kar gyászéneke, majd a kivonult határőrök és országőrök vigyázz-állásba helyezkedtek. A miniszterek, a királyi kormányzó, a püspök és a többi kísérő előkelőségek felszálltak a vonatra, amely lassan kihagyott az állomásvől, miközben a községben a harangok megszólaltak.

A vonatot Gyertyámos állomáson a papság és nagy sokaság várta. Berekszó állomáson papok, országőrök és iskolás gyermekek tárdelpeltek a vasúti pályá mentén, amikor ott a vonat elhaladt.

Szakállháza állomáson a község német lakossága fekete lobogók alatt, tömegesen adta meg a végtisztséget a holtan hazatérő pátriárka-miniszterelnöknek.

Nagyságos Asszonyom!

A MODERN, ELEGÁNS, OLCSÓ
NOVOLÉNE SZÖVET

A SZEZON MEGLEPETÉSE ÉS UJDONSÁGA

Gallia

TIMIȘOARA, BUL. FERDINAND No. 7

FIÖKOK AZ ORSZÁG ÖSSZES JELENTŐSEBB VÁROSAIBAN
JÓZSEFVÁROS, KÜTTEL-TER 2.Oriási tömeg adta meg a végtisztességet
a temesvári pályaudvaron

Ezalatt Temesvárott, a józsefvárosi állomáson, beláthatatlanul nagy gyászközönség gyülekezett. Kivonult az ötödik vadászrezd díszszáza zenekarával és zászlajával és fölállott a Perron mentén. Mioc Vasile főparancsnok és Paun parancsnok vezetése alatt ott voltak az országőrök.

Gritta Ovidiu rendőrkesztor a rendőrkomisárokkal gondoskodott a rendezésről és a közönség megfelelő elhelyezéséről.

Közben gyülekeztek az előkelőségek. Ott volt a Mihai Viteazul-rend kereszties fehér köpönyvében Dragalina Cornel tábornok-hadosztályparancsnak, Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár, Tieran Emil dr. főpolgármester és sokan mások. Megjelentek az összes egyházak képviselői. Tiucra Patrachie dr. görög keleti főesperes, a gyászornátusba öltözött papok társágában várta a vonatot.

Ott volt Visarion volt albániai görög keleti metropolita, akit évtizedes barátság fűzött az elhunyt egyházejedelemhez.

A többi hitfelekezetek részéről ott voltak Pacha Agoston római katolikus megyéspüspök, Waltner József dr. és Unterweger Lothár dr. kanonokokkal, Munteanu Gheorghe görög katolikus vikárius, Teglas Vasile plébánossal, Argy György evangélikus főesperes, Debreczeni István református vezető lelkész, Nagy Zoltán unitárius lelkész és Drechsler Miksa dr. főrabbi. Megjelentek a különböző egyesületek és intézmények képviselői. A Perron mentén felállottak még a koszorúvivők, akik a helytartóság, a város, a temesi helytartóság öt megyéjének hatalmas koszorúit és egyes tisztelők csokrait hozták.

ELINDUL A VONAT TEMESVÁRÓL

Déli negyed egy volt, amikor a pályaudvar felső végén megjelent a nagy halottat és kíséretét hozó gyászvonat. A várakozók arcán a részvét meggyőzősége tükröződött és mélyseges csend támadt. A következő pillanatban

tompán, megindítóan felhangzott a zenekar gyászindulója.

Közben a vonat, amelynek mozdonyát Meleta Gheorghe mérnök vezette, megérkezett a Perronra és a ravatalos kocsi, amelynek széles ajtaja nyitva volt, a papság előtt állott meg. A vonatról leszállott papi kíséretével Magier Andrei püspök és a gyászinduló elnémulása után a várakozó papság segédletével gyászistentiszteletet tartottak. Istentisztelet után Gradinariu Emil dr. vezényletével a józsefvárosi görög keleti templom énekara gyászdalt énekelt. Azután elhelyezték a koszorúkat a halottas kocsiban. Ezek közül

a királyi helytartóság koszorúja olyan nagy volt, hogy alig fért be a teljesen kitért ajtón.

KÖNNYES GYÁSZ VÉGIK AZ ORSZÁGON

A gyárvárosi és az utána következő egyéb állomásokon mindenütt nagy tömeg várakozott papok kíséretében a vonatra.

A lugosi állomáson Lazarescu Vasile dr. karánsebesi püspök fogadta a halott pátriárkát,

aki két évtized előtt elődje volt a karánsebesi püspöki székhelyen. Rövid istentisztelet után a vonat tovább haladt Karánsebesre, amely sokáig püspöki székhely volt Cristea Miron pátriárka-miniszterelnöknek. A karánsebesi állomáson a polgármester és valamennyi hatóság fejének vezetésével

ott volt majdnem a város teljes lakossága,

Közeledés történt a cseh kormány
és a szlovák szeparatisták között

Véres harc volt Pozsonyban. Tiso tárgyalás kezdett a prágai kormány miniszterével és megegyezés írt létre. Szlovák nem vállalta a kormányelnökséget. A pénzügyi egyezsége ma terjesztették Hacha elnök elé. Berlin nem állott határozottan a szlovák különválás mellé és nem válaszolt a Tiso-párt egyzkére. A Hlinka-gárdát a katonasághoz osztották be

Enyhítették Pozsony katonai megszállását

A pénteki pozsonyi izgalmas eseményekről csak most érkeznek jelentések. A Wiener Neustädte Nachrichten pozsonyi tudósítója jelenti, hogy a Hlinka-gárda tagjai péntek délután 4 órakor megszállták a Zivnosztenka Bank épületét, amely különben a gárda székhelye. Röviddel azután cseh csendőrök érkeztek, akik a bank előtt levő teret megtisztították a tüntetőktől és az épületet körilzárták. Közben több lövést váltottak és az egyik golyó halálosan megsebesített egy kislányt.

A tüzharc során egy Hlinka-gárdista meghalt, 3 súlyosan megsebesült.

Azokat a lapokat, amelyek beszámoltak Tuka és Mach letartóztatásáról, elkobozták. Prágából és más csehországi városból további csendőri megerősítések érkeznek Szlovénkóba.

A Hlinka-gárda tagjait nagyobb csoportokban este 8 órakor kivezényelték Pozsony uccáira. A felfegyverzett gárdisták 10 óra tájban

rohamot indítottak a hadosztálybírószág épülete ellen.

Ártalmatlanná tették a kapunál őrszolgálatot teljesítő katonákat, majd behatoltak az udvarra itt azonban gépfegyverrel találták szembe magukat és így a vérontás elkerülésére, visszavonultak.

Az esti órákban a Hlinka-gárda törzskari főnöke kiáltványt adott ki, amelyet röpirat formájában terjesztettek. A kiáltvány első hatása az volt, hogy a pozsonyi hídfőnél összevont cseh katonák ellen több száz főnyi tömeg rohamot intézett.

hogy elbúcsúzzék a nagy halottól. Lazarescu püspök istentisztelete után a vonat tovább robbogott Herkulesfürdő, majd Orsova felé. Orsovaról kiszállott a vonatról Marta Alexandru dr. királyi helytartó, hogy visszatérjen Temesvárra. Severin, Craiova és Pitesti állomásokon voltak még nagyobb fogadások.

A gyászvonat éjjel féltizenegykor érkezett Bucurestibe, az Északi pályaudvarra.

A kormány intézkedése folytán a gyász jeleit

ma, vasárnap és kedden, a temetés napján az egész országban nincsen semmiféle nyilvános vigalom, nincsen színházi- és mozielőadás és nyilvános helyeken nem szólhat a zene.

Jelentették, hogy Pacha Agoston püspök rendelkezése értelmében kedden az egyházmegyében valamennyi templomában gyászistentisztelet tartanak. A gyászistentisztelet délelőtt 11 órakor lesz.

EMLEKBESZÉD AZ AKADEMIÁBAN

Szófiából jelentik: Mihai ruszesuki és Kirill plovdivi metropoliták felkeresték Filotti szófiai román követet és a bolgár szent szinódus nevében részvétüket fejezték ki Cristea Miron dr. pátriárka elhunytá felött. Delegáció indult el szombaton a két pap vezetésével, hogy részt vegyen Románia pátriárkájának temetésén.

A konstantinápolyi pátriárka a pátriárkátus nagy vikáriusát és főtítkárárt bizta meg, hogy részvétüket fejezzék ki Lucasievici román főkonzul előtt.

A román akadémia tegnapi ülésén hódolt Cristea Miron dr. pátriárka emlékének. Garota dr. egyetemi tanár és Gaster M. dr. londoni főrabbi emlékének. Radulescu Motru emlékbeszédedben kiemelte, hogy az elhunyt egyházi öröké emlékezetes lesz az erdélyi földművelők között.

A NEMETSÉG RÉSZVÉTE

Cristea Miron pátriárka-miniszterelnök hallála alkalmából Fritz Fabritius, a Romániai Német Népközösség elnöke és Hans Hedrich dr., a Nemzeti Újjászülés Arcvonalá lefőbb tanácsának tagja, résztvételüket küldték Calinescu Armand miniszterelnöknek, amelyben a német nép nevében együttérzésüket fejezték ki.

A vérontást Teplánszki helyettes miniszterelnök közbelépése akadályozta meg.

A közbelépésre éjjel után a cseh katonák és a csendőrök visszavonultak és a közbiztonsági szolgálatot a Hlinka-gárdistáknak adták át.

Csak szombaton reggel derült ki, hogy Sidor államminisztert péntek este ugyancsak letartóztatták. Sidor este 8 órakor érkezett meg Pozsonyba. Amikor kilépett a prágai gyorsvonatból, cseh tisztet vették körül és közölték vele, hogy letartóztatják. Beszállították a katonai parancsnokság épületébe. 11 óra után prágai utasításra elengedték és lehetővé tették számára, hogy megkezdje a tárgyalásokat az új kormány megalakítása érdekében.

BERLIN NEM ADOTT KIELEGTŐ
VALASZT TISOEKNAK

Pozsonyból jelentik: Nagy feltűnést keltett, hogy Tiso dr. feladta intranszignens álláspontját és résztvett a péntek éjszakai kibontakozási tárgyalásokon. Ez arra mutat, hogy a mérsékelt irányzat jutott túlsúlyra és Szlovákia egyelőre nem szakad el. A döntő fordulatot az a körülmény hozta meg, hogy Tiso Hitlerhez intézett jegyzékére nem kapott választ, vagy olyan értesülések birtokába jutott, amelyek szerint

a berlini válasz nem felelt meg a szlovák szeparatisták akciójának folytatására.

Tény, hogy Tiso dr. éjjel után érintkezésbe lépett a kizemelt miniszterekkel és tanácskozni kezdett velük. Hajnalban állítólag létrejött a megegyezés, Sidor megtette az előterjesztését a kormány névsorát illetően.

Az új kormány a következőképp alakul meg: miniszterelnök ismét Tiso dr. A kormány tagjai Sokol Márton, Zanov, Zafko és Sivák. Sokol ismeretes, elnöke a szlovák országgyűlés, Sivák pedig eddig a közoktatásügyi tárcát vezette, volt a minisztere. Zanov és Zafko pedig a szlovák képviselők klubjának eschbarát szárnyához tartozott. Ezt a hírt még nem erősítették meg.

A péntek esti pozsonyi tüntetéseknek külön-külön két halott és öt súlyos sebesültje van.

A dolgok ilyen menetével a Tuka és Mach Sándor mellett tüntető egyetemi ifjúság van a legkevésbé megelégedve, de már ők sem akarják folytatni az ellenállást. Megnehezíti a helyzetet Durcsánszky bécsi tartózkodása. A helyzetet Durcsánszky péntek esti bécsi rádióbeszédje után a kibékülés nehézkéne mutatkozik. Az az is, hogy mi történjenék Tukával. Cenzúra körében az a kívánság, hogy

maradjon továbbra is fogságban, de viszont, ha tényleg tovább is fogva tartják a

Sidor miniszter közvetíti a kiegyezést

Sidor Károly, a központi kormány tagja, este felkereste Tisot, akit a jezsuiták kórtáborában tartanak őrizet alatt és azután Sokol, a szlovák képviselőház elnökét látogatta meg. Sidor ezután a pozsonyi rádióban beszámolt a központi kormánnyal folytatott tárgyalásairól és többek között a következőket mondotta:

— A helyzet rövidesen, de legkésőbb szombat estik tisztázódik. Szlovákiának alkotmányos kormánya lesz és ez a kormány erőlyes intézkedésekkel élet- és vagyonbiztonságot nyújt, ami garanciája lesz a jövőnek.

SIDOR LESZ A MINISZTERELNÖK, MERT TISO NEM VALLALJA

Szombaton délután a következőket jelentik a helyzetéről: Az új kormány megalakulását minden órában várják. Hír szerint Sidor lesz a miniszterelnök és Sokol Márton megmarad a parlament elnöki tisztében. Ugy tudják, hogy a katonai intézkedéseket szombaton délelben enyhíteték.

A kormány épületéből és a szlovák sajtó székéből a katonaság kivonult.

Beavatott helyen azt a magyarázatot adják, hogy a katonai hatóságok a határvidékekre érvényes intézkedéseket léptették életbe, tekintettel arra, hogy Pozsony a határvidéken fekszik. Ezek az intézkedések azonban nem bizonyultak szükségességeknek és ezért

a pozsonyi hídfőtől visszavonták a katonai erősítéseket.

A hídfőnél azonban most is szigorúban vizsgálják az utasokat. A Hlinka-gárda helyzetén úgy akarnak változtatni, hogy katonai parancsnokság alá helyezik őket és így biztosítják a katonaság és a gárda együttműködését. Ugy tudják, hogy ezek az intézkedések Sidornak az éjszaka lefolyt megbeszéléseire vezethetők vissza.

Tagadják, hogy Pozsonyban, vagy más helyen ostromállapot lenne

és hangoztatják, hogy az egész országban nyugalom és rend uralkodik.

Sokol Márton, a szlovák parlament elnöke, az éjszakát még Pozsonyban töltötte és a délelőtti folyamán megbeszéléseket folytatott az új kormány összeállításáról. Állítólag tanácskoztak Tisoval is. Szlovák politikai körökben valószínűnek tartják, hogy

Tiso dr. tagja lesz az új kormánynak is, de a miniszterelnökséget maga sem vállalná.

Miniszterelnöknek Sidorot emlegetik, akinek népszerűsége hozzájárul ahhoz, hogy a hangulat megnyugodjék. Taplansky pénzügyminiszter nem lesz tagja az új kormánynak. Sokol a délelőtti megbeszélések után Prágába utazott, ahova a kora délutáni órákban meg is érkezett.

SIVÁK NEM VALLALTA A MINISZTERELNÖKSÉGET

Prágából jelentik: Mint ismeretes, Hacha csehszlovák köztársasági elnök a jelenleg Róma felé úton lévő Sivák volt államtitkárta bízta meg a szlovák kormány megalakításával. Mint egy késő éjszaka kelt távirati jelentés közli, Sivák a megbízást nem fogadta el, azzal az indoklással, hogy a jelenlegi helyzetben megbízatását nem veheti tudomásul.

A CSEH CSENDŐRSÉG POZSONYBAN A HLINKA-GÁRDÁNAK ADTA AT A SZOLGÁLATOT

Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány, bár megalakulását tegnap estére várták, a késő esti

KOPROL

A legjobb csokoláde-hashajtó

professzort, akkor ez szintén megnehezíti a megegyezést.

Mach Sándor szabadon bocsátása már könnyebb lesz. A szlovák parlament március 14-én megtartja ülését és a cseh-morva karhatalmi erő addig Pozsonyban marad.

kancellár és Ribbentrop külügyminiszter péntek este megvitatták a csehszlovák-kérdést. A Havas-ügynökség biztos forrásból jelenti, hogy a kancellár szombaton délelőtt

legbizalmasabb tanácsadóival értekezletet tartott

és hogy a prágai német követségtől fontos jelentés futott be.

Berlini politikai körökben azt állítják, hogy az új szlovák kormányt nem fogják elismerni és

Tiso kormányát tekintik Szlovákia törvényes képviselőjének.

Hangsúlyozzák azt is, hogy a krízist rövidesen valamilyen formában meg kell oldani és hogy a birodalom erőlyes beavatkozása olyan lehetőség, amely még nincsen elhárítva. A Reuter-ügynökség hasonló jelentést küldött a kancellár megbeszéléseiről.

Német hivatalos helyen erőlyesen megcáfolják több külföldi lapnak azt a hírt, hogy a német csapatok átkeltek a Dunán és elfoglalták a pozsonyi hídfőt.

A Reuter-iroda jelenti: Berlinben nem történt diplomáciai demars a szlovákiai eseményekkel kapcsolatban. Hivatalos körökben hangsúlyozottan érdeklődéssel viseltetnek az események iránt és rámutatnak arra, hogy Németország, mint a bécsi döntőbíró egyik tagállama, feltétlenül közvetlenül érdekelt a szlovákiai ügyben.

Budapestre érkezett jelentések szerint a szlovákok felkérték Hitler kancellárt, hogy lépjen közbe Prágában a szlovákiai és pozsonyi kormány közötti viszony normalizálására. Németország nagy befolyást gyakorol Csehszlovákiára és Budapesten azt hiszik, hogy a prágai kormány nem kezdett volna ilyen erőlyes akcióba, ha nem birta volna Berlin beleegyezését.

A német, olasz és lengyel követek felvilágosítást kértek Chwalkovszkytól

Prágából jelentik: A Havas-ügynökség jelenti: A szlovákiai események óriási szenzációt keltenek Prágában, ahol úgyszólván egyhangú helyesléssel vették tudomásul a prágai kormány szilárd magatartását. A közhangulat szerint a központi kormány nem nézhetne tovább azt a tevékenységet, amit a szlovákiai vezetők folytattak és amely kizárólag a csehek ellen irányult.

Ezek a szlovák vezetők Bécsben a német, lengyel és magyar körökben szótték intrikáikat.

A prágai német, olasz és lengyel követ felvilágosítást kért a külügyminisztériumban, ahol Chwalkovszky közölte velük, hogy a kormány intézkedései kizárólag belpolitikai természetűek és egyáltalán nem érintik Csehszlovákia általános politikáját.

ANGLIA NEM GARANTALJA A SZLOVÁK HATÁRT

Londonból jelentik: Az angol külügyi hivatal közép-európai osztályához közelálló körökben azt állítják, hogy az angol kormány már a hét eleje óta tudott a készülődőben levő szlovákiai

eseményekről. A külügyi hivatal állítólag olyan értesítéseket szerzett, hogy a hét végén német akció következik Szlovákiában. Londonban a legkülönbözőbb eshetőségekkel számolnak és feltűnőnek tartják, hogy a bécsi rádió minden cáfolat ellenére is fenntartja azt az állítást, hogy

Tiso jegyzéket küldött Hitler kancellárnak.

Beavatott angol politikai körökben azt hiszik, hogy Berlin meg akarja mutatni az ingadozó magatartást tanúsító kelet-európai államoknak, hogy a demokráta hatalmak hangoztatott meg erősítése ellenére is

minden közép- és kelet-európai kérdést csak a német politika irányának megfelelően lehet megoldani.

Azt a feltevést, hogy Angliának a megígért garancia folytán gondoskodni kell az új Csehszlovákia sérthetenségéről, alapatlannak mondják és utalnak arra, hogy a határok szavatolása ügyében megígért nagyhatalmi tárgyalások még nem fejeződtek be. Londonban igen komolyan tartják a csehszlovákiai helyzetet, de hivatalos helyen a legnagyobb tartózkodást tanúsítják az eseményekkel szemben.

Szlovákia magatartása a francia sajtóban

Párisból jelentik: A francia lapok a szlovákiai eseményekkel foglalkoznak. Az Epouque azt írja, hogy Németország Szlovákiában kedvező területet talált a maga céljaira és Pozsony környékén Berlin felé orientálódott. Prága azonban közelépett. Azok a miniszterek, akiket leváltottak, megfeledeztek arról, hogy Csehszlovákia függetlensége forog kockán. Németország azt akarta, hogy Szlovákia kizárólag az ő gondnoksága alá kerüljön.

A francia lapok nagyrésze Prága mellett foglal állást és Tisoék mozgalmát szeparatista kísérletnek nevezik. A Petit Parisien helyesli a prágai kormány erőlyes fellépését, amelynek nagy jelentőséget tulajdonít. A központi kormánynak sikerült megakadályozni az elszakadási törekvéseket, amelyeket Berlinből irányítottak.

Holnap, hétfőn, f. hó 13-án
nyitja

GALLIA S. A.

Józsefvárosi új fióközletét
Tavaszi ujdonságok
Küttl-tér 2. Temesvár, Józsefváros

Az uralkodásra készül Princess Elisabeth, a brit birodalom jövendő uralkodónője

A szép gyermekkor véget ért.
Érdekes részletek az angol királyi család gyermekeinek életéből

Londonból írják: VI. György angol király idősebb leánya, Erzsébet hercegnő életében és nevelésében az utolsó időben érthető változások állottak be. A királykisasszony gyermekora — mint udvari körökből értesülünk — befejeződött. Az angol király lányai mindeddig vígan élvezték a gyermekkor összes örömeit. Erzsébet királyné, akinek felügyelete alatt történik a királykisasszonyok nevelése — mindeddig nem engedte, hogy leányait megfosszák a gyermekkor felelősségtelen boldog éveitől és úgy nevelte őket, mint a többi angol gyermekeket. Dacára annak, hogy már születésükkor a körülmények előrevetették felelősségteljes jövőjüknek árnyékát, a királykisasszonyokkal nem éreztették rangjukkal járó pozíciójukat.

Erzsébet és huga éppen úgy hancuroztak a Hamilton-park közös terven-ján, mint a szomszédos palota gyermekei.

A kis pajtasok és barátok „Lilibit”-nek szólították Erzsébet hercegnőt és „Bud”-nak Margaret Roset. Erzsébet trónörökös nő születése pillanatától a brit birodalom népeinek kedvence lett, mert már akkor — bár annakidején még élt V. György király és a trón örököse, a walesi herceg volt —, érezték, hogy egyszer ez a szőke kislány lesz a brit birodalom uralkodónője. Erzsébet királykisasszony népszerűsége az évek multán állandóan fokozódott és három évvel ezelőtt, amidőn apja, VI. György trónralépésével ő lett a trón örököse, az iránta érzett szeretet és lelkesedés elérte tetőpontját. Erzsébet királykisasszony ma már felnőtt leány, április 21-én lesz tizenhároméves. Most, hogy a királyi család visszatért kéthónapos sandringhami tartózkodásából, mindenkinek feltűnt Londonban, hogy a két yorki Erzsébet — anyja és leánya — között megcsappant már alig van különbség.

A karácsonyi hosszú vakáció mindkét királykisasszonynak egészéleg kedvezett. Egyszer sem voltak meghűlve. Az 1939. év azonban Erzsébet trónörökös nő részére már felelősségteljes tanulmányainak kezdetét jelenti. A windsori Erzsébet nevelése és élete persze irigylésre méltóan különbözik hasonnevű elődjének, a tudori Erzsébetnek nevelésétől és életétől. Bármennyire is tisztában van már ma Princess Elisabeth a végzet által reá kiszabott feladattal, ma is úgy él, mint a többi hasonlókorú angol leány, kivéve — természetesen — a tanulmányait és az azzal töltött időt.

Úgy Erzsébet, mint Margaret Rose édesanyjuktól Erzsébet királynétől tanultak meg olvasni. Mindketten már ötéves korukban folyékonyan olvastak. Idegen nyelveket — hétéves koráig — Erzsébet hercegnő a szüleitől tanult. A királytól németül és a királynétől franciául. 1933-ban hivatásos tanító-mestereket kaptak a királyi gyermekek. Az angol trónörökös nő tanulmányainak irányításáért Miss Marion Crawford, egy skót családból származó fiatal lady vette át.

TANTEREM A BUCKINGHAM PALOTÁBAN

A királyi palota második emeletén, ahol a királyi gyermekek lakosztálya van, található az úgynevezett „Schoolroom”. E sorok írója nemrégiben bepillantást nyert e terembe. A tanterem nagysága és felszerelése méltó a Buckingham-palota többi termeihez. Az iskolaterem felszerelésében modern benyomást tesz a látogatóra, mert az íróasztalok vadontújak, a különböző nagyságú földgömbök, a falon függő térképek és fekete táblák szintén a leg-

modernebbek, mégis sok bútordarab és művészi alkotás figyelemzetet a windsori ház nagyságára és egyes uralkodó tagjainak hatalmára. Láttunk például több apró szobrot Victoria királynéről. Az egyik egy fonószéknel ábrázolja a brit birodalom egyik legnagyobb uralkodónőjét, a másik, amidőn a trónon ül. Mindettől — furcsa, de — gipszből és nem nemeskőből van. Üvegóra alatt tartják. Van a királyi iskolateremben egy kis pad, ahol Victoriát nevelték Francia stílusban készült. A gyönyörű üvegkönyvtárványt Mary királynétől kapták. A hatalmas tanterem északi részében egymással szemben áll két zongora. Az egyikbe a hangjegyek felett a trónörökös nő neve van arany betűkkel bevésve. „H. R. H. Princess Elizabeth”, a másikba hugának neve: H. R. H. Princess Margaret Rose. Erzsébet királykisasszony ötéves korában kezdett el zongorázni tanulni, és ma már nagyon szépen játszik.

Az angol trónörökös nő tanulmányai

Princess Elisabeth jelenlegi tanulmánya történelemből, irodalomból, mifológiából, fizikából, geometriából, földrajzból áll, a nyelvek közül pedig a francia és latin leckeiből. Erzsébet trónörökös nő a latint, a mifológiát és az angol történelem alkotmányát kedveli.

Természetes, hogy az angol alkotmány megismerésére különös gondot fordítanak. Erzsébet angol hercegnőnek nincsenek illúziói, hogy a modern monarchiákat fent lehet tartani. „Isteni jogok” alapján tradícióval, vagy erőszakkal. Ő már rég-jen jól tudja, hogy

a monarchia létezősültségét csak úgy lehet biztosítani, ha a legnagyobb mértékben a köz javát szolgálja.

Ő mondotta, amidőn apja király lett, hogy apjából az lett, ami a nagypapa volt, „a nép legfőbb szol-

Huga, Rose két év előtt kezdte el leckéit. Mindket tőjüknek naponta van leckéjük, mindjárt reggel után.

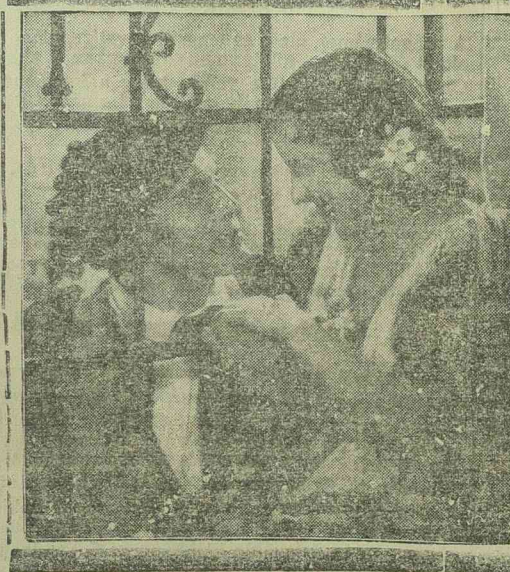
AZ ANGOL KIRÁLY LEANYAINAK NAPIRENDJE.

Felkelés pontban félnyolckor. Nőrszűkkel reggeliznek. Kilenckor meglátogatják szüleit, de a lecke-kéhez mindenkor pontosan negyed tízre már visz szatérnek tanteremükbe. Tizenegy órakor félbeszakítják a studiumot. A királykisasszonyok „tízóráira” narancslejt kapnak. Utána Princess Margareta fel van menve a további szellemi munkától és visszatér a játszószozába. Princess Elizabeth azonban fél-egyig folytatja tanulmányait. Kétszer hetenként elmennek a Bath Clubba uszni egy fél órára. Ezeket a napokat az órarendből elvett időt a délutáni já-tékidőből kipótolják. Negyedkettőkor Erzsébet kirá-lyi hercegnő lemegy a palota ebédlőjébe, ahol a ki-rályal és királynéval ebédel. Princess Margareta még mindig a gyermekszobában, a nőrszel étke-zik, kivéve, ha a királyi család a windsor mellett Royal Lodgeban tartózkodik, amikor az egész esa-lád minden étkezésként együtt van. A délutáni órá-kat, amennyire az idő engedi, a szabadban töltik. Uzsonna „tea”, mintahogy azt itt hívják, háromne-gyed ötkor van. A királykisasszonyok mindkette-tejet kapnak teára, bár mindketten szivesebben in-nának teát. Princess Elizabeth azonban most, hogy felnőtt, ha nagymamáját. Mary királynét meglá-tgatja „teára”, valóban teát is kap. Félhától-fél-hétig a gyermekek édesanyjukkal töltik az időt királyné szalonjában, természetesen csak akkor, ha a királynénak nincsenek vendégei. A királyi fiata-labb leánya, a kilencéves Margareta, háromnerves-hétkor lefekszik. Princess Elizabeth még egy fé-órát fent maradhat. Ilyenkor bekapcsolja a rádió-t és hallgatja a gyermekelőadásokat, vagy híreket. A király és királyné félnyolckor felmennek gyermekei-hálószobájába jó éjszakát kívánni. Ez a minden-napos program, amidőn Londonban vannak és foj-nak a tanulmányok. Szabadságon persze — és így a hétvégeken, szombton és vasárnap — egésze-n más beosztásuk van. Lovaglás, tenisz, kertészet é-egyéb szabad-játék a kedvenc szórakozásuk. Vasár-nap nem sportolnak, lévén ünnepnap. Dél előtt min-den alkalommal szüleiikkel a windsori kápolná-ban mennek. Utána hosszú sétákra a windsori parkban. Délután meglátogatják a híres királyi istállókát, zsebkében sok almával és kockacukorral.

gája”. „Chief Servant of the People”. Princess Eli-zabeth tanulmányaihoz tartozik még a zene, a ze-neirodalom, a tánc és művészetek tanulmánya, va-lamint a festő- és szobrászművészet.

A brit birodalom jövendő uralkodónőjét a leg-kitűnőbb mesterek készítik elő ezekre a tanulmá-nyokra. Mesterei mind megegyeznek abban, hogy tanítványuk gyors a tanulásban és kitűnő emléke-zőtehetsége van. Korához képest rendkívül logikus és bármilyen legyen az, amit hall, vagy olvas, nem nyug-szik, amíg tökéletesen meg nem érti és a végére nem-járt. Mindent meg kell magyarázni számára, mert tudja, hogy mindenek oka ven és mechanikusan nem tud semmit sem csinálni. Nagy-Britannia népe-méltán és magas reményekkel várhatja az angol ki-rály leányainak fejlődését.

Dr. Léderer Lajos

SCALA moziban

a szezon legrövidebb filmje fut naponta.
Spanyol milió, spanyol zene

Az andaluziai

éjszakák

Németül beszélő film

Imperio Argentina világhírű énekesnővel
Vasárnap d. e. matiné: PÉTER A HÓBAN

Gandhi győzelme

Nem könnyű dolog ezt megérteni: Gandhi éhhalálra ítélte magát, hogy ezzel jobb kormányzásra kényszerítse a rajkotei maharádzsát... Csak három napig koplalt Gandhi, amikor már lázba hozta az egész Indiát, — háromszázhuszmillió ember csak róla beszélt és az indiai alkirály sietve levelet írt neki, hogy hagyja abba a koplalást; meg is van rá minden remény, hogy az a gonosz maharádzsa ezen-tul rendesebben fog kormányozni.

Nekünk teljesen idegen világ az az India, úgy-szólván semmit sem tudunk róla, mert ami keveset tudunk, többnyire az sem igaz... Nézem a térképet: hol az a Rajkote, melynek uralkodója rosszul kormányoz? Nincs sehoh. Nézem a félhivatalos Statesman's Year-Book-ot, az se tud róla... Nem is csodálom: Indiában valami hétszáz független állam van, ki győzné azt mind felsorolni? Simla városra körül minden domb egy-egy külön állam... Van olyan maharádzsa is, aki mezitláb jár... Szerencsére itt van előttem Panikkarnak, a Muslim University tanárának könyve az indiai államoknak az indiai kormányhoz való viszonyáról, — ebből leg-alább annyit megtudok, hogy Rajkote (olvassuk így: Radzskot) a kathiwad Agency-hez tartozó másod-rangú államok egyike. Tekintve azt, hogy ez a Kathiwad akkora, mint Erdély és tekintve azt, hogy ezen a területen száznegyvenhárom állam osztozik s hét legnagyobb állam (Junagadh, Navnagar, Bhavnagar, Porbandar, Dharangdhara, Morvi és Gondal) között Rajkote nem szerepel, ez az állam körülbelül akkora lehet, mint egy város és határa. De uralkodója szuverén, címeiket adományozhat bárki-nek, kivéve az angol alattvalókat, hadsereget tarthat, akkorát, amekkorát csak bír és még levélbélye-geket is adhatna ki, ha volna rá pénze. Hogy ő Magasztos Fensége sokkal rosszabbul banna alatt-valóival, mint a legtöbb indiai fejedelem, azt nem tartom nagyon valószínűnek, mert rossz kormányzás esetén a maharádzsát az angolok el szokták csapni. Igaz ugyan, hogy ez nem egyezik a joggal, mert a maharádzsa szuverén és személye sérthetetlen, de I. Károly angol király és Stuart Mária is szuverén volt és személyük sérthetetlen volt, az angolok mégis levágták mind a kettőnek a fejét.

A most lezajlott eseményben nem a maharádzsa volt a főszereplő, hanem Gandhi, a nemzeti hős, egy szegény öreg ember, aki semmi egyebet nem tud, csak szenvedni, — de ahhoz azután ért. Cso-da ez egy olyan embernél, aki a fakirok népének fia?

Nem hiszem, hogy Rajkote lakóinak sorsán akart volna segíteni; neki egészen más a célja: India felszabadítása az angol uralom alól. Nagyon bölösen, azt a politikát hirdeti, hogy „nem szabad erőszakot alkalmaznia”. Igaz, hogy India lakossága háromszázhuszmillió és e nagy néptömeg felett százhuszonöt ezer angol uralkodik, de egy gépfegy-ver sakkban tarthat tizezer olyan embert, akinek nincsen fegyvere. Mivel bizonyos, hogy az angolok minden felekést vérbefojtanak, Gandhi minden erő-szak alkalmazásától óva inti népét. Ő különben is tudja azt, amit Kossuth nem tudott; hogy nem lehet nemzeti forradalmat csinálni egy olyan néppel, melynek nemzeti kívánságai nincsenek. Sem a hin-du, sem India többi népe nem tudja, nem érti, mi a függetlenség és mi a nemzeti lét, — ez számára tehát nem érték. Előbb meg kell tanítani India há-romszázhuszmillió lakosát a politika lezeselembb fo-galmára... És hogyan lehet tanítani egy népet, melynek minden századik fia sem tud olvasni? Szó-noklatokkal? Ez lehetetlenség. A népre csak olyan cselekedetekkel lehet hárni, melyekről mindenki be-szél és melyeket mindenki csodál. Gandhi, az oxfordi egyetem egykori diákja, az író és ügyvéd, a ci-vilizáció minden előnyéről lemondva, úgy él, mint egy koldus. Megtanította Indiát arra, hogy nem kell sőt venni az angoloktól, mert a tenger vizének elpárologtatásával is lehet sőt szerezni és megtanított a Indiát a házi szövőszékre, amivel rettentő csapást mért az angol textiliparra. Néhányszor behörtö-nőzték az ilyen dolgokért, a felesége most is börtön-ben ül, — de az ilyen csak növeli népszerűségét. Az angol kormány kénytelen számolni vele, mint In-dia legfontosabb tényezőjével; már többször meg-hívták Londonba, a király is fogadta, de a király előtt szegény hindu öltözetében jelent meg: szan-dálban, hárisnya nélkül, kis rövid gatyában, ing helyett egy magasított törülközővel a ball vállán... Indiában a nép már régen nem a nevén emlegeti, hanem így hívja: Nagy Lélek.

Az önkéntes éhhalál különben nem az ő talá-lmánya: tizenkilenc évvel ezelőtt Cork város polgár-mestere szándékosan éhen halt, hogy a nemzeti ügy vértanúja legyen és halála nem utolsó tényezője volt az ir elkeseredés végező kiborbanásának.

Egyébként: semmi joguk sincs csodálkozni azon, hogy öngyilkosságával a maharádzsát meg ekarta büntetni. Az emberáldozat gondolata mint az Isten kiengesztelése. — Ábrahám és Izák esete óta ki-sért az emberiség történetében... Szent borzalom

Látogatás egy hanglemez „studióban”

Hogyan történik a hang megörökítése. — Hangmuzeum és hanglevéltár

Körülbelül két-három hete, hogy a Colum-bia hanglemezgyár a temesvári piarista Jecum dísztermében a bánsági román és német nép-zenéről hanglemezeket készített. A hangfelvétel igen tanulságos látványt nyújtott. Talán nem lesz érdektelen a látott és hallott dolgokról egy-néhányat visszaidézni.

Amint belépünk a felszöngyelt díszterem-be, mikrofont pillantunk meg. A zenekar éppen szímetet tart. A zenészek a zongora köré csoportosulva, egyik feldult képű — minden jel szerint a karmester — kifakadásait hallgatják. Amikor láttam ezt a hevesen kibuggyanó méltatlankodást, azt hittem, hogy ellenem irányul. Hirtelen megbánást éreztem. Hogy mertem én idegen létemre betolakodni a zene e szentélyé-avott hajlékába? Már vissza akartam fordul-ni, amikor megtudtam, hogy a sértő kijelenté-sek a fegyelmetlen muzikusokra vonatkoz-nak.

A leadó teremből a mikrofon drótja elvezet egy szomszéd szobába. Itt van elhelyezve a fel-vevő készülék. Kivülről nem látszik valami bonyolult szerkezetnek. Olyan, mint egy patefon. A szénfekte acetát-lemezt fémkoronára helye-zi a gyár szakembere, egy nyurga, róthaju an-gol. Gondosan letisztítja, majd beigazítja. Min-dent megtesz, hogy pontosan menjen végre a hang rögzítelése. Körülötte két asszisztense buzgókodik.

Mikor a csengővel megadják az első jelt, a leadó teremben elkezdnek szedelőzködni a zenészek. A második jelre megszűnik minden zaj és mozgolódás. Végül, amikor kigyullad a jelzőlámpa, megkezdődik a leadás. Egy harmas felületű tü belekarcolja a hangot a lemezbe. Micsoda bámulatos pontossággal, mily megdö-bentő hűségű röjja, jegyzi, rögzíti a hangot ez a kis tühegy! Hullámokat kanyarít, vonala-kat vág, pontokat, redőket ékel bele, hangfosz-lányokat csipkéz bele a korongba. S milyen sza-porán dolgozik! Ahogy a leadás véget ért, rö-gtön lehet reprodukálni. A tü ugyanazon hang-ösvényen siklik s amint végigszánt a kivált bar-rádzákon, előráncigálja a beletemetett hango-kat. A hangok varázsütésszerűen előugrának, kibujnak rejtekhelyükből. Megszólal a bőfőgő, jajgató szakszofon, a nyávogó éneklőférfész, a huncut okarina, a pajkos xilofon, a siró hegedű, felkondul a harangjáték s megbődülnék a bille-getős szerszámok.

A hangfelvétel processzusa igen egvszerű-nek látszik, legalább is a laikus szemlélő szá-mára. Ennek ellenére az új hanglemezek még

drágák. Szerettem volna megkérdezni az okát. Talán udvariatiatlanságnak vették volna s ezért elláttam tőle. Magamban azonban tovább mor-fondiroztam s avval igyekeztem megmagyará-zni, hogy a művészeknek és zenekaroknak ma-gas honoráriumokat kell fizetni, nagy a vá-m, lehet, hogy a gyár patentje, vagy egyéb mel-lékköltségek miatt kell a lemezváslóknak olyan mélyen belenyulni a zsebébe.

Mindezekről eltekintve, tény az, hogy a hanglemezek nagy népszerűségnek örvendenek. A rádióknak meg egyenesen legkedveltebb mű-sorszáma képezik. Ha visszapillantunk a múlt-ba, csodálattal kell megállapítanunk, hogy a fejlődésnek micsoda széles szakadéka tátonga-nak a primitív fonográf, a rozoga, recsegő töl-csérés gramofon és a mai tökéletes hangu pa-telefon között! A hanglemez fejlődése azonban ezzel nem állt meg. A hanglemez a jövőben nemcsak a zene szempontjából fog jelentősé-gel birni, hanem valóságos kulturtörténeti sze-repet fog betölteni. Berlinben van egy „n. n. „Lautarchiv”, ennek mintájára rendezték be nemrég a párisi Sorbonneon egy „musée des voix“-t, egy hangmuzeumot. Itt összegyűjtik mindenek előtt a jeles kortársak hangját. Dé-viane professzor, a muzeum igazgatója, a ko-moly érdeklődő számára készségesen varázsolja elő pl. Hindenburg mély államfői basszusát, Poincaré ingerlően korrek elöadását, Wilson vagy Kitchener lord hangját.

A muzeum azonban nemcsak holmi vásári kíváncsiságot akar kielégíteni, hanem etnográfiai és antropológiai kutatások szolgálatába is kíván szegődni. Összegyűjti a primitív népek énekeit és beszédjét. Mindebből a hangoknak és nyelveknek egy igazán páratlanul szemléletes lexikonja fog létrejönni. Képezzük el, milyen különös hatást fog kiváltani, hogy mondjuk száz év múlva a Sorbonne történelemtanára ilyen lemezekkel fogja megspékelni egyetemi előadásait. Amikor pl. Mussolini fogja ismer-tetni, úkunokáink egészen hű képet fognak nyerni Mussolini szónoki egyéniségéről. Hallani fogják, — mintha csak kortársai lennének —, dörgő érees hangját, mondatainak pattogó rit-musát, patetikus felkiáltásait és sorsdöntő kije-lentéseit. Hallani fogják a feketeingesek eget-verő údvrivágásait, a tömeg öblösszajú hujjo-gását és zúgó tapsorkánját.

Ime, ilyen egyszerű kilátások kínálkoznak a hangrögzítő találmányok számára.

Aubermann Péter.

futott végig rajtunk, mikor XI. Pius pápa feljárn-lotta életét a békéért... Japánban nem is ritka dolog, hogy aki valamely nagy sérelem ért, sértőjén úgy áll bosszút, hogy öngyilkos lesz.

Mit jelent ez? Az öngyilkos talán azt gondolja, hogy haláláért az ellenségét majd mardosni fogja a lelkiismeret? Ha ezt gondolja, téved. Akik gonosz dolgot cselekedeznek, azoknak ritkán van lelkiismeret-ük... Nincs hazugabb frázis, mint amikor vala-ki arról beszél, hogy „az igazak álmá, aluszza”. Az „igazak” rendesen rossz alvók, de ahány rossz ember életmódját láthattam, mindegyiknél azt ta-pasztaltam, hogy kitűnő alvó. A hatás, melyre Gandhi számíthatott, más tapasztalatlan alapul; az

ilyen öngyilkosság csak közvetve hat a gonosz ellen-félre: a közvetlen hatás a tömegben mutatkozik, mely a példa hatása alatt a gonosz embert lenézi, megveti és meggyűlöli.

Ha miattam valaki meghalna, ennek súlyát re-ttenesen érezném, úgy, mint minden rendes ember; de éppen azért, mert rendes emberek vagyunk, miat-tunk nem halhat meg senki. Ezért a rendes ember másnak a javára megtesz mindent, ami módjában van, ha abból kára nincsen. A rajkotei maharádz-sát is erre az utra kényszerít Gandhi, tisztán csak a szellemi világ körébe tartozó eszközökkel, melyek néha hatásosabbak, mint a leggyilkosabb fegyve-rek.

KÉPZELD, Miki, azt mondta az édesanyám, hogy nem játszhatok az Állami Sorsjátékon saját nevem alatt.

— Tiszta becsapás! Én csak tegnap voltam a mamámmal a

19. sorsjáték

I. osztály

HELYI CIM:

MERCUR
ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL

és vásároltam SORSJEGYET a március 15-iki húzásra.

TEMESVÁRIBANK

Uj-Guiana az európai emigráció új ígéret földje

Angol miniszteri bizottság tanulmányozza az óriási gyarmaton a kivándorlás és otthonalapítás lehetőségeit

Amióta történelmet írnak, a mostanihoz hasonló arányú népvándorlást sosem jegyeztek föl. Spanyolországban, Közép-Európában és Távols-Keleten mozog a föld, hatalmas, százezres tömböket alkotó emberek szakadnak ki a hazájuk testéből és keresnek új otthonot. *Soha nem sejtett új fajkeveredés forszabába jutottunk.* Még azt se lehet mondani, hogy a mostani népvándorlás faji, illetve zsidókérdés lenne. Az üldözötteknek a zsidóság kisebb töredékét alkotja. Hisz a földönfutók nagyrészt spanyolokból, kínaiakból és oroszokból rekrutálódnak, tehát ugynevezett szintizta árja fajtákból. Bonnet francia külügyminiszter a külügyi bizottság egyik legutóbbi ülésén megemlítette, hogy 1938 január 1-én nyilvántartott emigránsok száma kereken négy milliót tett ki és a szomorú számsor a mai napig hatmillióra emelkedett. Franco végleges győzelméig a francia hatóságok 200.000 emigránstól vezettek nyilvántartást, közöttük 40.000 máshonnan való zsidó menekült. A szám most egyszerre 300.000 fővel szaporodott, úgy, hogy egymagában Franciaországban ugy számították, hogy a nemzeti Spanyolország kialakulása után 200.000 ember visszatér majd otthonába, de százezer még mindig elhelyezésre vár s ezserint a Franciaországban élő emigránsok száma túl fogja haladni a háromszázezer főt.

A földönfutóvá tett roppant tömegek letelepítésének kérdését, sajnos, se állami közti megállapodások, sem pedig társadalmi uton megoldani nem lehet, legkevésbé gazdasági eszközökkel. Az angol Colonial Office számítása szerint ugyanis háromszáz család átláptalálása Európából tengerentúli földre ezer angol fontba kerülne. Miután jelenleg hatmillió földönfutóval kellene gondoskodni, kereken hat millárd angol fontra volna szükség. Ha a csillagászati összeget, ami Nagy-Britannia hatévi állami költségvetésének felel meg, nyereménykölesőn alakjában óhajtanának előteremteni, az e célból megápitandó nemzetközi bank az utolsó sorsolást úgy 250 év múlva, 2189-ben ejthetné meg.

De a letelenti és kérdése gazdasági rekonstrukciókkal se oldható meg. A szabad devizájú országok a totális államok dopping gazdasáspolitikája nyomán védekező állásontra helyezkedtek és — miután a leckét Berlintől és Rómától kitűnően megtanulták — az önellátásos gazdasági rendszerre szentelték. Ezért idegen árucikkét lehetőleg

abban a mértékben vesznek át, amely arányban az illető importáló ország fölül vásárol.

GEORGETOWNBAN 1400 FEHÉREMBER KULTURÁT TEREMT

Ily sivár kilátások mellett érkeztek meg az angol Guiana gyarmat fővárosába: Georgetown-ba a kivándorlást tanulmányozó angol miniszteri bizottság tagjai. A delegáció Malcolm MacDonald gyarmatügyi miniszterrel messzemenő fölhatalmazást kapott és Brit Guiana kormányzatának: Sir Wilfrid Edward Francis Jackson jóindulatú támogatásával munkáját megkezdte. A munka hetekig, esetleg hónapokig eltarthat és tekintettel az éghajlati és termelési viszonyokra, teljesen bizonytalan, hogy mit fognak végezni.

Guiana, melyet Venezuela, Brazília és az Atlanti óceán határol, tulajdonképpen három részre oszlik, angol, holland és francia gyarmatra, ez utóbbi terpeszkedik a rossz hírű cayennei fegyenclepel, mely rövidesen megszűnik. A gyarmat legnagyobb része — 320.000 négyzetkilométerből 231.000 négy-

zetkilométer — angol fennhatóság alatt áll és Nagy-Britannia egyetlen délamerikai birtoka. Brit-Guiana agrárállam és csak az utóbbi évtizedben kezdett erősebben iparosodni. Területe csaknem két és félszer nagyobb, mint Magyarországgé és rajta mindössze 330.000 ember él, közöttük 140.000 indián, 130.000 néger, 40.000 mesztic és néhány ezer európai. A 66.000 lakosságú fővárosban csupán 1400 fehér ember él, akiknek nagyrésze kulturált ipari alkalmazott. Hatalmas területéből 78.000 négyzetkilométer őserdő, a többi tuskés-bokros savanna. Az éghajlati viszonyok az európai ember számára, sajnos, nem a legkedvezőbbek.

Brit Guiana a világ egyik legcsapadékosabb vidéke. Ha az ég csatornái megnyílnak, minden vízben uszók. Az esz endő 12 hónapjából pedig nyolc hónapban szakad az eső. A föld azonban rendkívül termékeny, ami abból is kitűnik, hogy 24 cukorgyár és 154 rizsmalom dolgozik. Az egész megművelt terület ma még a 160 ezer holdat se éri el.

A közgazdasági helyzet a lehető legkedvezőbb, lényegesen több a kivétel, mint az import. A lakosság vásárlóképesége iparcikkekben azonban csekély. A főkereseti ág a cukornád, rizs és fa. Fában rendkívül gazdag. A legértékesebb keményfát termelik. A házak nagy részét olyan fából építik, ami évszázadokig se korhad el és tuléli a téglapitkezéseket.

AZ ANGOL GYARMATÜGYI HIVATAL ÖVATYASÁGOT AJANL

Kultura! Van bizony és hozzá eredeti angol. Valahol a Berbice forrásvidékénél indián világ és egy bungalow közepén a kormányzósági tisztviselő fehér szemölgőben ül a dínéhez. Egymagában. És akkora területei kormányoz és igazgat, mint Erdély. Ő ott is angol marad. Georgetownban a görkös stílusban épült városháza tőzsomszédságában páváskodik a Touris Bureau, nem messze ettől az előkelő Georgetown Cricket Club, no meg ellenétként a British Guiana Museum, az indián történelem mérhetetlen kincsesháza.

Egy másik feledhetetlen látványosság meglekintéséről se szabad megfeledkezni, az anglikán templomról, mely a földkerekség legnagyobb faalkotmánya. Tőzsölzopai a ruszokai márványúdi is keményebb fából készül ek.

A forgalmat az egész országban jórészt vízi utakon bonyolítják le. Vasut és autót alig van. Mindössze két nyulufajnyi vasutvonal nyújtózkodik a tengerparton, öszlesen körülbelül 150 kilométer hosszúságban. Az elsőrangban kiépített autók hossza se tesz ki félezer kilométert, de azért az autobuszok a kiépítetlen indián utakat is végigszelik. A rázástól nem kell félni. A sok esőzés miatt a föld sosem válik kökéményre.

Hogy Brit-Guianában mihez lehet kezdeni? A kérdés eldöntésénél latba esik az angol bizottság javaslata. Mert ha az anyagi támogatást biztosítják és a letelepedést a mezőgazdaságban javasolják, nyugodtabban lehet nekiindulni, mert bizonyára olyan vidéket fognak kijelölni, amelyen a közép-európai ember boldogulhat. *Saját vállalkozásban az utolsó senki se vágyjon neki, mert külső támogatás nélkül az odautazás sok kockázattal jár.* Szakképzett — és nem gyorsfalpaló kurzusokon végzetek — számára az iparban valamelyes lehetőség utatlatkozik. Az Under Secretary of State, Colonial Office, Downing Street London, S. W. figyelemztet, hogy ha valaki Brit-Guianában akar letelepedni, fölvilágosításért előbb forduljon a nevezet hivatalhoz. Az angol nyelv tudása természetesen nélkülözhetetlen, noha a lakosság többsége furcsa indián-néger idiomát használ. A kezdetleges kevert nyelvet, melynek szöbősége rendkívül csekély, az európai gyorsan megtanulja.

Zsoldos Géza

A kőművesmester és építőmester hivatalos címe almérnök

A temesvári ipari munkaadók szindikátusa részéről — mint jelentettük — Braun Ferenc erzsébetvárosi építőmester a fővárosba utazott, hogy illetékes helyen az almérnöki kamarába való felvétel részleteit iránt érdeklődjék. Braun Ferenc visszatért a fővárosból és a következő felvilágosításokat kapta:

Az almérnöki kamarába

nemcsak vizsgázott kőművesmesterek és építőmesterek, kötelesek felvételüket kérni, hanem a vizsgázott ácsmesterek is.

A kőművesmesteri és építőmesteri elnevezés megszűnik és ehelyett az almérnöki, illetve műszaki vezetői cím lesz érvényes. A kamarába való felvétel kérvényei két részből állanak. Külön kezelik azokat, akik iskolai végzettséggel rendelkeznek és külön azokat, akik csak szakvizsgát tettek. Az utóbbiak mint asszimilált műszaki vezetők kerülnek felvételre. A rendes

tagok felvételének utolsó terminusa március 31, az asszimilált műszaki vezetők pedig a felvételre meghosszabbítást nyerhetnek. Ez azért indokolt, mivel újabb rendelkezések szerint a felvételhez más iratok is csatolandók, mint a törvény előírja és ezeknek a beszerzése időt vesz igénybe.

Az almérnöki kamaráról szóló törvény nemcsak az építőiparra vonatkozik, hanem az erdszói szalkiskolát végzettekre, valamint azokra, akik a villanyszerelés, bányás, fa- és fémpár, a mezőgazdaság terén magasabb iskolát végeztek.

Az almérnöki kamara megalakulása után a különböző osztályok összeállítják az egyes szakmák munkakörét és azt szabályrendelet formájában fektetik le. A szaki kamarák tekintetében változások várhatók, de a szerzett jogokat nem érinti. Részletes felvilágosítással az ipari szindikátus szolgál tagjainak.

Magyar nyelv az iskolákban

Az a levél, amelyet Dragomir Silviu kisebbségi miniszter intézett gróf Bánffy Miklóshoz, a magyar Népközség elnökéhez, súlyos jelentőségű. A miniszter a levélben bejelenti, hogy rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a magyarok által lakott vidékeken az állami elemi iskolákba bevezetik a magyar tagozatokat, ahol eddig szükséges, külön magyar állami elemi iskolákat állítanak fel. Hisszük, hogy ez a rendelet rövidesen életbelép, mert az új rezsimben zymást érik a reformtörvények és rendeletek miután nincsenek politikai pártok, a miniszteri elgondolás, vagy valamelyik népcsoport jós óhajának teljesítése nem megy előbb keresztül a pártok szűrőjén, hogy azután valahol elmessék, vagy annyira megváltozva lásson napvilágot, hogy maga az elgondolója sem ismeri. A mostani intézkedések gyorsak, lehetőleg világosak és igyekeznek kiengesztelődést és megbékülést szolgálni. Ezért bizhatunk abban, hogy a kisebbségi elemi oktatás reformja valóban reform lesz.

Tulajdonképpen nincsen is itt szó nagy vív-nányról, hanem csak meglévő törvény becsületes alkalmazásáról. Ugy a trianoni békeszerződés, mint a párisi kisebbségvédelmi egyezmény, de az alkotmány is intézkedik, hogy az állam állítson fel nemzeti kisebbségi részére elemi- és középiskolákat, ahol a tanulók anyanyelvén folyókat az oktatás. Papiron ez eddig is negvult, valóságban azonban egymásután szünek meg a kisebbségi intézetek és amelyek még megmaradtak, azokban is csak látszat-anyanyelvű tanítás volt. Dragomir Silviu miniszter ezt a rendszert, amely a múlt egyik legnagyobb bűne és amely a kisebbségek, de különösen a magyarság elégedetlenségének főoka volt, megszüntette. Hisszük, hogy új rezsim következik az iskolákban.

Azonban a miniszterek, helyesebben a rendeletet végrehajtó közegeknek két fontos szempontra kell figyelemmel lenniök. A cél az, hogy a magyar gyermek ne csak az állam nyelvét tanulja meg, hanem a saját anyanyelvét is. Ne legyen egyetlen magyar fiú vagy leány, aki iskolázatlan marad. Hogy ezt a célt elérhessék, nem elég új tagozatokat nyitni, hanem támogatni kell a felekezeti iskolákat, elsősorban elismerni azoknak az elemi iskoláknak a nyilvánosságát, amelyekről ezt a jogot a múltban megvonták. A jelenlegi szűkreszabott költségvetés mellett az állam képtelen elegendő számú magyar iskolát felállítani, tehát segítsen azokon az egyházakon, amelyek részt kérnek a teherviselésből és maguk tartanak iskolákat. Jóakarattal és böles politikával ez könnyen megvalósítható.

A másik szempont, ami nem kevésbé fontos nekünk: az állami elemi iskolák tantestülete és tananyaga. Miután hibák orvoslásáról van szó, beszéljünk nyíltan, mutassunk rá a tévedésekre és mulasztásokra. A jelenleg működő állami elemi magyar iskolákban a tanítók túlnyomó nagy többsége román, közöttük rengeteg a régi királyságbeli. Hogyan tanulhasson a magyar fiú irodalmat, nyelvtant, történelmet, beszéd- és értelemgyakorlatot, ha a tanító maga sem tud magyarul? Nem egyedül álló eset, hogy a tanfelügyelőség megszüntetett magyar tagozatokat, mert nem talált magyarul tudó tanítót és így a magyar osztályokból automatikusan román osztályok lettek. Természetes, hogy ilyen körülmények között minden jószándék karbavész, mert lehetetlen megvalósítani. Elsősorban tehát nemcsak magyarul értő, helyesebben magyarul tanítani tudó, hanem magyar nemzetiségű tanítói kart is kell nevelni. Elszomorító, hogy állami iskolákból kikerült magyar fiúk nem ismerik a magyar helyesírást, mondatszerkesztést és fogalmuk sincsen nemzetük nagyjairól, történelmük fontosabb eseményeiről. Állítsák össze úgy a tananyagot, hogy abból a gyermek könnyen tanuljon, válogassák ki részére a magyar irodalom legkiválóbbait, hogy ne csodálkozzék, amikor azt kérdezik tőle, ki volt Arany János, Petőfi Sándor, Vörösmarty Mihály, Berzsenyi Dániel, Kőlcsey Ferenc, vagy Kisfaludy Sándor.

Jöjjen el végre az a korszak, amikor az egyetlen helyes felfogás válik úrrá, hogy a magyar és román kultúra nem lehet ellensége egymásnak. Abból még semmi kára nem lesz az államnak, ha magyar polgárai az államnelyv ismerete mellett saját anyanyelvüket is ismerik. Egészségesnek, lélekben és testben egyaránt erősnek kell lennie a felnövő új nemzedéknek. Ez pedig csak úgy érhető el, ha már az iskola padjában bölesen és célszerűen formálják a fogékony gyermekleket. Mindegyiket a saját édes anyanyelve és nemzeti érzése szerint.

Uvegek à Lei 62"
103" 164" 300" 475"

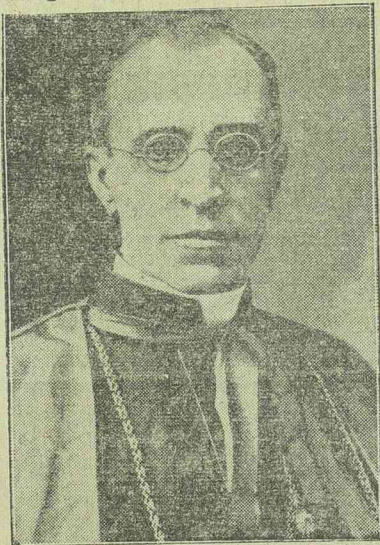

A SZÉPSÉG Iskolája
Kezdje a szépségápolás alapelemeivel: Tisztítsa meg arcát alaposan Scherk-arcvízzel! Aztán olvassa el figyelmesen mindazt, amit a Scherk-arcvízhez mellékelte könyvecske ír: Csak a pórusok legmélyéig megtisztított bőr szép! Aolja arcából minden nap Scherk-arcvízzel! Szép lesz!
SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

„Pápakoronázás”

Évszázados hagyományok megszentelt külsőségei közben helyezik Szent Péter utódlának feire a kormányzóhatalmat jelentő hármaskoront, a tiarát. Huszonöt ezüstpénz jár a pápának, ha misét mond — A „pápa lovai” és egyéb érdekességek a pápai koronázás ősi szertartásaiból

E sorok megjelenésekor az Örök Város felé fordul a világ szeme. Templomok harangjai zúgnak, hirdetik a nagy örömet: ma koronázzák Krisztus földi helytartójává XII. Pius pápát, a kit ország-világ osztatlan érdeklődése és öröm-

XII. Pius pápa legutolsó arcképe

ujjongása közepette hatvankét bíbornok közül egyedül talált méltónak a nehéz és felelősségteljes méltóság betöltésére a pápaválasztó konklávé.

De nemcsak az Örök Város örül. Az egyetemes katolikus világ nagy örömmünnepe a mai nap, amely kezdetét jelenti egy új kornak, eljövetelet a pápaság újjáéledőben levő erkölcsi hatalmának.

A századok folyamán nagy, világotverő nemzetek hanyatlottak sirba, megingathatatlan hitt trónok dőltek össze a történelem egyetlen intésére, de a pápaság megmaradt az örök emberi eszmény és erkölcs kiapadhatatlan forrásának és ha világi hatalma, amely egykoron vetekedett bármely más nagyhatalom erejével el is vészett, bőven pótolta azt lelkiekkel.

Ma azonban, amikor egyedül üdvözítőnek hitt tanok — egyesek szerint téveszmék — katalizmájában nyög a világ és az embermilliók lába alól kicsuszott a biztosnak hitt talaj, ma, amikor újabb világrengés vetíti sötét és vészjelző árnyékát a parázsló láthatárra, ma, amikor csak egy szikra kell és útra lángbaborúl keletől nyugatig és északról délre ez a sokat szenvedett földréz, ma, változatlanul egyetlen változatlan pont maradt az erkölcsi világrendben: a pápaság intézménye. Elvonatkoztatva az egy-

házi jellegtől, a pápaság az az erkölcsi erőforrás, amelyhez szívesen fordulnak közvetítésért a szembenálló ellenfelek, fogcsikorgató dühvel egymásnak támadni akaró nagyhatalmak.

Ezt az újjászülető hatalmat akarja szimbólizálni a mostani pápai koronázás soha nem látott pompája. Hatalmas előkészületeket tettek már napok óta, hogy a pápai koronázás káprázatos fényvel történhessék meg. A szokástól eltérően, az új pápát nem a Szent Péter bazilikában, hanem a bazilika erkélyén koronázzák meg, hogy a koronázási szertartásnak, amelynek megvan a maga évszázadokon át kialakult szokásai, ceremóniai, jelképes és hagyományos szertartásai, minél nagyobb tömeg lehessen szemtanuja. Az erkély husz méter magasan fekszik a föld színe fölött és nemcsak az óriási tér minden sarkából jól látható, hanem a tér távlatának különböző házak lebontásával történt megújításával a Tiberis tulsó partjáról is. Így a koronázásnak több százszázalékos tömeg lehet szemtanuja és valószínűleg fülltanuja is lesz, mert a koronázás ünnepségeit és a minden valószínűség szerint elmondandó pápai Homilia-t (pápai beszédet) hangszórókon fogják közvetíteni. A koronázáskor azt a tiarát fogják használni, amely 1846-ban IX. Pius pápát megkoronázták.

HOGYAN TÖRTÉNIK A KORONÁZÁS?

Mint fentebb irtuk, a pápai koronázásnak megvannak a maga évszázadokon át kialakult szertartásai, amelytől csak a legtrikább esetben és csakis kivételes alkalmakkor térnek el. A pápai menet, amely a Szent Péter bazilikáig viszi a megkoronázandó pápát, így alakul meg: elől mennek a Szent Péter bazilika apostoli gyóntatói, akik a pápa szűkebb környezetéhez, ugynevezett „családjához” tartoznak. (A gyóntatók a jezsuita-rend felosztása óta a minorita-rend tagjai közül kerülnek ki.) Utánuk következnek az apátok, a püspökök és bíbornokok, a bíbornoki testület után következik az aranyozott pápai hordszék, a „sedia gestatoria”, amelyet tízenkét skarlátvörös bársonyba öltözött szolgáló visz. Ők a „pápa lovai”... A menetet a Vatikánban szolgálatot teljesítő svájci testőrgárda parancsnokai és a pápai hivatalok vezetői zárják be.

A koronázás lényegében az első pápai mise ünnepélyes befejező aktsusa. A koronázás ténye semmit sem ad hozzá az újonnan választott pápa hatalmához, mert a pápa megválasztása után azonnali egyházi hatalmának és kormányzói jogkörének teljes birtokába lép.

A menet bevonul a bazilikába. Ebben a pillanatban megszólal az orgona és a Pallestrina, a sixtusi kápolna világhíres énekkara rákezd valamelyik kivételesen ünnepélyes alkalomra irt egyházi énekre. A pápán, akárcsak a misénél segédkező bíborosokon, igazi arannyal szegélyezett fehér miseruha van. Ez az egyetlen miseruha, amely minden egyházi évszékben használható, mert helyettesíti valamennyi szint. A Vatikánban történelmi értékű darabokat őriznek ilyen miseruhákból.

A pápának két diakónus és egy presbiterkanonok segítkeznek a misénél. A pápa a püspöki mitrát, a legmagasabb papi méltóság jelét viseli a fején. A tiara, a hármaspapái koronára csak a püspök kormányzó hatalmának a jele. (A pápa voltaképpen mint papi méltóság: Róma püspöke.)

„FIZETÉS JÁR A PÁPÁNAK, — HA MISEZETT“.

Amint elhangzik a nagymiséte befejező „Ite, missa est...“ (Menjete, vége a misének), a diakónikus bitorosok rangelsője, jelen esetben Caccia Dominioni bitoros, a főoltár mellett levő trónuson ülő pápa elé lép és szavakkal helyezi a fejére a tiarát: „Fogadd a tiara hármaspapák koronáját és tudd meg, hogy te vagy a fejedelmek és királyok atyja, földkerekség irányítója, a világon helytartója Jézus Krisztusnak, akinek tisztelet és dicsőség legyen az örökkévalóságban“. Ezután selyemerszényt vesz elő ősi szokás szerint. A selymerszényben 25 ezüstpénz van. A bitoros e szavak kíséretében nyújtja a pápának az erszényt: „Accipe Sancte Pater viginti quinque iulios pro missa bene cantata“. (Fogadd Szent Atyám e huszonöt ezüstpénzt a jól énekelt miséért.) A huszonöt pénz átadása évszázados hagyomány. Hosszu időközön keresztül II. Gyula pápa idejében vert ezüstpénz volt az erszényben.

A szertartások közepette természetesen állandóan zengenek a különböző karénekek, imádságok és zsoltárok.

Még a koronázás megtörténte előtt, a templomba érve, a pápai ceremóniárius lép a pápa elé és rudra erősített kis vesszényalapot éget el előtte, miközben ezeket a szavakat mondja: „Szentatya, így mulik el a világ dicsősége“... A mise alatt veszi át a pápa a palliumot, amely a főpapi hatalom teljességét jelképezi. Ez a jelvény apostoli egyszerűségű, tenvérnyi széles gyanjűsövet, amelyre hat fekete kereszt van hímezve. A pápa vállain átvetve viseli. Ugyanekkor kapja meg a pápa a többi főpapi jelvényeket: a halászruháit, mely kizárólag a pápa tulajdona, egyébként egyszerű pecsétgyűrű, a melybe a pápa nevét vészték és Szent Pétert, a

mint egy kis csónakban ülve, kiveti hálóját.

A koronázási szertartás megtörténte után hirdetik ki a pápai búcsút a jelenlevőknek és a távollévőknek egyaránt. A búcsu bizonyos aláírt feltételekhez van kötve.

Kevesen tudják, hogy a pápákat csak az 1870-es évek óta koronázzák a Szent Péter bazilikában, azelőtt a pápai koronázás Róma és az egyház legősibb templomában: a Lateránban történt meg. Jellemző arra, milyen mélyen gyökerezett bele ez a hagyomány az egyházi körökbe, hogy az új pápa is tiszteletben akarja tartani, legalább részben: a koronázást követő vasárnap ünnepélyes székfoglalót akar tartani a Lateránban.

A lateráni templom egyébként több, mint 1500 éves. A templom helyén álló palota és kert eredetileg Laterán római patricius tulajdona volt, akit Nero idejében hitlenség vádjára miatt száműzték és birtokát az állami kincstár javára elkobozták. A telket és a palotát Nagy Konstantin császár adományozta I. Szilveszter pápának megtérése után. Ebben a palotában laktak a pápák az „avignoni fogság“ utáni időközön, amikor is a palota földrengés folytán lakhatatlanná lett. Ekkor építették a pápák a Vatikán-dombon a Vatikán mai épületeit.

Habemus papam... hangzott el néhány nappal ezelőtt a szixtusi kápolna erkélyéről, jelezve, hogy új egyházfejedelmet kapott a római katolikus anyaszentegyház. Az öröm ünnepe e sorok megjelenésekor lesz teljes, amikor XII. Pius fejére kerül a kormányzó hatalmat jelentő tiara.

Politikai pápa, vagy egyházi pápa?... találgatták a pápaválasztó konklávé összejűlése előtt. Milven utat fog követni Szent Péter trónjának új örököse? — hangzott fel a másik kérdés.

A választ megadja erre az új pápa jelmondata, amely a „munka, igazság és béke“ hármas jelszavával ad kifejezést.

Béke... Béke...

Zugjanak a vasárnapi harangok!...

(6. j.)

A francia bíróság feltűnéstkelő ítélete egy válóperben

Az asszony nem akart autózni és nem hódolt a modern divatnak

Párisból írják: Mulatságos válóper került felsőbb fokon a francia törvényszék elé. A peres felek: Jean Monnier földbirtokos és felesége, egészen különös vádakat emeltek egymás ellen, mondván, hogy együttélésük lehetetlen...

Az előkelő és gazdag pár nyolcvévi házasság után állott állítólagos sérelmeivel a bíróság elé. Magát a válókeresetet a földbirtokos felesége adta be.

A fiatalasszony előadta keresetében, hogy harmonikus házasságuk tulajdonképpen — az autón borult fel...

AZ „AUTÓ ÖRÜLTJE“.

Férje valóságos örültje az autónak, minden szabad idejét autókirándulásokkal tölti s ennek ellenére — nem tartozik a legjobb vezetők közé. Két évvel ezelőtt egy autókiránduláson súlyos szerencsétlenség érte s akkor maga Monnier felesége csak a véletlen szerencse folytán menekült meg. Monniernek ezen az eseten okulva, megfogadta, hogy többé nem megy férjével autókirándulásra s csak a legszükségesebb utat teszi meg férje kocsián.

Monnier azonban nem volt hajlandó lemondani ezután sem autózásáról. Ellenben — mint kiderült — feleségét más hölgyek társaságával pótolta. Egy ízben ezután az asszony rúzs, máskor finom női zsebkendőt talált az autóban. Férje kijelentette, nagyon sajnálja, de ő nem szeret magányosan autózni... Ha nem jön a felesége, kénytelen más hölgyeket magával vinni.

Igy indult meg a válóper. A férj azonban már az első tárgyaláson támadásba ment át. Elmondotta, hogy felesége lehetetlenül viselkedik. Emberkerülő és morózus nő, akivel mai férfi nem is élhet együtt.

Az asszony ugyanis — Monnier előadása szerint — nemcsak az autót, de a pudert és az elegáns öltözködést is gyűlölte. Bár anyagi körülményeik lehetővé tették s társadalmi állása egyenesen kötelezte arra, hogy elegánsan öltözködjön, különös gondot fordított külsejére. — S a legolcsóbb és leglehetősebb ruhákban járt birtokukon és ha Párisba mentek, akkor sem volt hajlandó más toalettet ölteni.

— Csak természetes, hogy ilyen körülmények között elidegenedtem feleségemtől — folytatta a férj —, aki ezenkívül autót sem volt hajlandó igénybe venni s már-már nevetségessé tette magát hasonló társadalmi osztályú emberek előtt, mert senki sem akarta megérteni, hogy egy modern nő így rettegjen az autótól.

Kereskedelmi alkalmazott huszonöt éves szolgálati jubileuma

A hű és tisztesége munka ünnepeit üli a temesvári tekintélyes Duschnitz cég egyik alkalmazottja, aki huszonöt éven át áll immár a cég szolgálatában és ezen idő alatt szorgalommal, becsületes munkával és megbízható magatartással tette magát érdemessé főnökei becsülésére és társai szeretetére. Kunczelmann Mihály, aki az 1890 évben Szentandráson született, az 1913 évben lépett a Duschnitz-cég szolgálatába és azóta is ennek a nagy forgalmu és kitűnő hírnévnek örvendő rövidáru és divatüzletnek alkalmazottja. 1918-ban az engros-osztályhoz osztották be és azóta annak a vezetője. A háboru után igen élénk tevékenységet fejtett ki

a szakmai szervezet megalapításában, mindenkor agilis és szorgalmasan működéssel dolgozott és a közönség rokonszenvét nagy mértékben megszerezte. Fáradságtalan munkásságával hozzájárult a cég fejlődéséhez és üzleti vevőkörre a Bánságon kívül egész Erdélyben ismertette a nevét a szakmában. Szívvel jövő ünneplés keretében ünneplik a cég főnökei és alkalmazottjai Kunczelmann Mihály huszonöt éves szolgálati jubileumát. Összinté szerencsekívánatokkal halmozták el a jubiláló alkalmazottat, aki feleségével, született Reissek Ancival tizennygyéve boldog családi életet él. A dolgozó ember mintaképe sokaknak követendő példának szolgálhat ma.

KULTURPALOTA

Csütörtökön, március 16-án, este 9 órakor

A Zenebarátok Társaságának nagy zenekari hangversenye

Vezényel: PAUCK FRIGYES

MŰSOR:

Wagner: Rienzi, nyitány

Dvorak: Új világ, szimfónia

Mozart: Symphonie Concertante

hegedű- és brácsára

Schubert: Rosamunde

Szólisták:

Suciu János (hegedű), Brandeisz (brácsa)

Jegyek 20—120 leles árban a színházi pénztárnál

Nagy küldetés

Amikor ez az ujság az olvasó kezébe kerül, Romániának már valamennyi harangja zug és százezrek sietnek a vatikáni dombra. Tizenegy nappal ezelőtt az Ur nagy világhosszúval töltötte el a bitorostestület lelkét és ennél a nagy fény-nél látták meg sorakban azt, aki igazi keresztényként nagy tehetséggel szolgálta eddig is Istent. Glattfelder Gyula dr. csanádi megváltó püspök szerint a történelem válságos idejében ismétlődik meg az a gyors választás, ami most XII. Pius adta az egyháznak. Szinte hagyományá lett. kánoni hagyományá, — mondja Szeged püspöke —, hogy rendkívüli időkben a bitorostestület mellőzi a hosszas szavazást.

Rendkívüli idők? Sokszor feltesszük magunknak a kérdést, birunk-e azzal az objektivitással, hogy napjainkat a történelem helveticus kritikája alá helyezzük, vagy pedig a jelen jelentőségének felbecsülésében abba az optikai hibába esünk, amely a rövidlátó számára közelről látott dolgokat terjedelmeseknek tünteti fel. Apáink a történelmi szélesben nyugodt vizein egy emberöltőt töltöttek el, a magunk élete is ennek a csendes és partoktól nem mosó vizek széléről indult, tehát vajon nem-e az elkényeztetett ember szellemi tengeribetegsége az, hogy fejünkhez kapunk, ha a hullámgörvűk és vihar-szelek jelentkeznek? Nem. Ha a kultura sokat nem teremtett, mégis egy szellemi légnyomásérő hagyott az emberre és azt képessé tette a helyzet felmérésére. Egyébként is gyenge vigasz volna számunkra az a tudat, hogy például a napoleoni háborúk is izgatták a kort, mert annyi szubjektivitás él bennünk, hogy a ma problémáinak súlyát emlékekkel nem tudjuk könnyíteni. Emellett érezzük, hogy a technika az emberi fejlődési irányzatokat összevonja. Amerikai eszmeáramlat percek alatt az európai rádiófelvételbe ütközik. Kisebb lett a világ, közelebb érezzük egymáshoz az ellenséget, jobban kell vívni az a gondolat átütőerejére és amíg Nagy Frieves korában a város elvégezte a batáron a tiltott eszmék elkobását, azok ma légi utakon jutnak el az otthonok háztüzehez.

Rendkívüli idők ezek és ez ellen a dicsőség ellen nincsen védekezés. Pedig ennek a kétes kincsnek a maró hatása ott él a közölet és egyesek lelkében. Mindenütt mást akarnak azzal szemben, ami van. A tegnap lekicsinyítése a mult hibáinak felhanyása szinte együtt jelentkezik a mult berendezéséhez való görcsös ragaszkodással. Mindenütt próféták, népszónokok keletkeznek, akik hangjuk meggyőződéskéntül ürességet elcsépelet frázisokkal akarják egyensúlyozni. Az evén látja, érzi, hogy boldogító rossz uton járnak, de semmit sem tud és nem akar tenni ellenük. Jelszavakká tesznek szent eszméket, hazugságba fullasztják a valóságot, az egész világ beszél, szónokol valami hamis és az egyént meggyőzni nem tudó nyelvezettel. Igazságérzet, meggyőződés lassan a szellemlet muzeumi lomtárába kerülnek és az emberekből kivész az eszme, az ideákért, a közjéért való rajongani tudás vágya. Igen; ezek rendkívüli idők, mert eddig minden időben voltak lelkesek, akik mártírhálálra is készek voltak az igazságért, a Föld forgásáért, a csillagrendszerért, a humánusért és azért a sok győtrődésért, amelyen át a szellem felfedezte a legnagyobb titkot: az Embert.

Sokszor úgy érezzük, hogy mindez az eredmény veszendőbe megy. Olyan rendkívüliek ezek az idők. És ebben a vasárnapi csendben a laos, a misera plebs szeme a rendkívüli kiüldöttré téved, akinek fejére a krisztusi helytartóság koronáját emelik. Az Ur megvilágosította szellemüket, az Ur mutatott Reá...

De mikor kávia meg a misera plebs a maga új és rendkívüli embereit, akik a földön a békét és igaz szónak uralmát összefozva megteremtik? Varázsos fiatalokra van szükség, az igazság fiatal fanatikusa, akik a háborus vérpárától megfertőzött lelkeken felülmelkedve, a krisztusi gondolatot újra szétvisszik a nép közé és az erőszak, a megálázás rendje helyett a népek között igazságot tesznek. Új tavasz jön, de a fiatalság serege még csak egy serked az iskolapadban, mint a fekete rögök alatt a mag és várni kell még, míg az aranyló kalászt a drága napverés magasra szökkeni. Mi, a tulsó part viharvertjei, akik apáink nyugodt korától elsodorva, csak addig élünk már, míg a hullámok ide-oda hánynak bennünket mi hiszünk a rendkívüli kiüldöttrétekben, akik megalkuvást nem ismerő szabályával átvágják azt, amit mi összebogoztunk és a társadalmi élet új nyugalmat teremtik meg.

A nyomorult néphez, a laoshoz tartozunk, amely az Ige boldogításában nyer nyugalmat, de megoldást nem. Az Egyház nevel és szelidíti az embert és rosszását. Az Egyház ezzel nagy

Az 1939-es NEW-YORK-I

világkiállításra

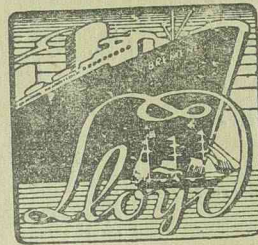
a Norddeutscher Lloyd Bremen

gyorsgőzössel

„Bremen“

„Europa“

„Columbus“

Változatos programok.

5 naptól 13 napig

Kirándulások:

New York, Niagara vizesések, Buffalo, Erie-tó, Detroit, Chicago, Washington Philadelphia. Atlantic-City-be
Legkisebb ár inclusive tartozkodás az U. S. A.-ban 32,500 Lei

Felvilágosítást ad és prospektusokat küld

București: Calea Victoriei 114. — Telefon 3-29-68

Timisoara: Str. I. C. Brătianu 39. Telefon 2825

Sibiu: Str. Regina Maria 26. Telefon 180

Keringő-láz ütött ki Amerikában

Valcerrel nyitották meg Hollywood legnagyobb bálját, a Statiszta-bált

Newyorkból írják: Bármennyire is sokat és nyugtalanítóan foglalkoztatja a közvéleményt a nagy fegyverkezés problémája és bármennyire is türelmetlenül olvassák az emberek a szenátus és a parlament fegyverkezési vitáinak híreit, azért a farsang sem szorult háttérbe és ha az első oldalon folyik is a vita a közeli háborúról, a lapok harmadik oldalán már bizonyosan társadalmi események szerepelnek, ezek között is elsősorban azok a hírek, amelyek arról számolnak be, hogy az ideai farsang tánca mindenki legnagyobb meglepetésére — a keringő volt.

A keringő annyi évtized után újból feltámadt, elfordította a vezetőszerpelt a táncrend élén és legyűrve minden újfajta boldonságot, a Lambert Walkot és társait, most Amerikából elindult, hogy újból meghódítsa a világot. Az ideai amerikai farsang báljain mindenütt a keringőt táncolták s ezzel a valcer „udvarképe” lett nemcsak az USA-ban, hanem — mint ahogy híre jár — már átkelt a tengeren is és beköltözött Londonba.

A HOLLYWOODI STATISZTÁBÁL

Vajjon mit jelent a keringőnek ez az új térhódítása? A romantikus lelkek szívesen magyarázzák a valcer feltámadását azzal, hogy az emberek visszamenekülnek a békévek légy, andalító muzsikáiához és a zene hangjain keresztül emlékeznek oly szívesen a régi Bécsre, amelynek hangulatát, a Stefanskirchét, a Heurigereket, Ferencz Józsefet és a Prátert idézi Johann Strauss muzsikája. A politikussabb vérmérsékletűek viszont azt mondják, hogy Amerika ezzel is demontálta, amikor a táncok sztárjává a régi, ma már nemlétező Bécs zenéjét emeli. Mindenki a saját temperamentuma szerint látja a dolgot, úgy ahogy szeretné — egy azonban bizonyos, a táncok királya e pillanatban Amerikában a keringő.

A keringő divatja Amerikában Hollywoodból indult el. Az amerikai filmváros legnagyobb bálján, amelyet farsang legelején minden esztendőben a munkanélküli statiszták javára rendeznek és amely az egész esztendőben a legnagyobb társadalmi esemény Hollywoodban, egész éjszaka csak keringőt táncoltak.

A bált Clark Gable nyitotta meg Louise Rainerrel, mint „valódi bécsi primadonnával”. Louise Rainer tényleg osztrák, néhány esztendővel ezelőtt emigrált Amerikába, amikor már nem jutott számára hely német színpadon és német filmen.

Louise Rainer egyébként a most talán legnagyobb amerikai filmsikernek, a The great waltz-nek — A nagy keringőnek — primadonnája. Erdékes volna tudni, hogy ennek a filmnek az elkészítését mi kezdeményezte. Vajjon az, hogy a keringő reneszánszát megérették előre a filmgyárosok, vagy talán a keringő diadalmas és váratlan feltámadása éppen ennek a nagyszerű filmnek köszönhető, amely Johann Strauss-ról és a valcerok városáról szól?

AZ ELSŐ VALCER

Louise Rainer, a „valódi bécsi primadonna” ugyan később nagypirulva beállította, hogy azelőtt soha életében nem táncolt keringőt és azt csak most ott Hollywoodban tanulta meg, mégis fergeteges ünneplés köszöntötte és mikor az első táncnak vége volt, utána mindenki valcerozni kezdett, így tartott ez egészen reggelig.

A hollywoodi statisztabál óriási „esemény” egész Amerika számára, itt vonultatják fel a divattervezők új kreációjukat, — tavaly itt népszerűsítették Amerika számára a Lambert-Walkot —, ami és ahogyan itt történik, az aztán irányadó az amerikai lobogó országainak valamennyi „csillagban”. S ha innen a keringő indult el, az pillanatok alatt polgárjogot nyert az egész amerikai kontinensen.

Annóra népszerű lett különben a keringő egész Amerikában, hogy erre jellemző esetkén: Joan Crawford új filmjének történetét hozták fel Joan Crawford új filmje már teljesen készen volt és éppen premierjére készülődtek, mikor Hollywoodból kiindulva kiütközött a keringő-láz. Az új Crawford-filmben pedig szerepel egy nagy táncjelenet. Ez a tánc azonban — egy tangó volt. A táncjelene: felvételei a hollywoodi statisztika szerint körülbelül hatvanezer dollárt emésztettek fel.

Amikor azonban a keringő-őrület nyilvánvaló lett, a Metro egy hirtelen határozattal beállította az új Crawford-film premierjét, eldobták a tangót és lázas gyorsasággal s nyilván újabb hatvanezer dollárral egészen új táncjelenetet illesztettek a Crawford-filmbe. Ezáltal már a primadonna természetesen keringőt táncolt, mégpedig a „great waltz”-ot.

E pillanatban egész Newyork valcermuzsikától hangos, a The great waltz nem lehet levenni a műsorról — Johann Strauss muzsikájával és a great waltz lépésével készülődnek a háborúra... O. K.

küldetését és feladatát teljesítette. A többi az ember dolga. És várjuk, hogy a társadalom megvilágosodjék. A hamis, a romlás magukban hordó eszmék visszakérüljenek az élet aljára és pezsgő, tiszta szellem töltse be életünket. A gyilkolás és a faji utálat, a területesség, a mások kárára történő szaporodás eszméje majd

csak véget ér, Krisztus szelleme megint és újra betölti a világot és ez a szellem, amely minden farizeuskodásnak ellentáll, amely rendkívüli emberi tehetségeket adott a világnak, el fogja hozni újra az új emberek tavaszát. Ez a laikus hívó hite ma, amikor az Egyház a maga válszítottját megkoronázza.

= HIREK =

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 100, egész évre 300 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

23-10 és este 9 óra után 23-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Sírtak

Ottjártam a múltkor a szemklinikán és a kedves nővér kedvesen mondta, hogy a legjobb, ha megvárom a tanárság urat, aki most kezdte a vizitét és odabenn már csak ötven beteg lehet. Már jöttek is ki a betegek és sorjában helyet foglaltak a padso-rokban. Tele volt már az első pad, amelynek végén szerényen helyet foglaltam és riadtan észre-vettem, hogy mindenki sír... Zsebkezdőt tartott, lehorgasztott fejjel ült mindegyik beteg, hangtalan, néma, megrázó sírással. Mi történt? Mi az, amit odabenn egyenként hallanak meg és ami ezt az egész termet betölti gyászoló közönséggel? Talán itt gyűjtik össze a rossz híreket és reggelre beidézük az érdekelteket, hogy kinek kije halt meg, kit hagyott ott a párja, rossz hír jött Kajászöszentpárról, Bürgözdről vagy Rimokokorról. Maga az a Kiss Anna — mondja odabenn a tanárság úr — ma-gának haldoklik a mostohája Szentesen. Kiszalad Kiss Anna, leül sorjában a sírtók közé és hangtalanul, szípgáz nélkül, lehajtja fejét az élet csapása alatt és siratja a mostoháját. Vagy valami országos bajról lehet szó, amit egyelőre nem lehet újságba írni, de a tanárság úr már értesült róla és elmondja minden betegének.

Borzasztó látvány, megrázó, ahogy ötven ember lehajtott fővel sír. Hangtalan, néma, fájdalommal is fájdalmasabb megtörtéssel és az is borzasztó, hogy és nem tudok sírni annyira baj felett, kitárgult szemmel mézemen fájdalomukat, szegény, hogy az én szemem nem könnyeznek és úgy állok itt a nép fáj-dalmával szemben, mint egy zsarnok. Valószínűleg, mindjárt kidobnak innen.

De, ami a sírásnál is megrázóbb volt, hogy az első padban levők egyszerre vidáman felugranak és nekedesen, avagy peckesen sietnek a napfényes ud-var felé, mintha misem történt volna, mintha nem ugyanazok lennének, akik néma, sírtókként itt gyászolták volna ebben a padban. Ilyen könnyen felejtenek az emberek. Ilyen hát a sírás, amely a mű-könyvet termi, azt a könnyet, amit a szemesepp esi-nál és amely nem alulról jön, mint a bánat, az ösz-zesírútt felhőbátan páralarakódása. Hát ilyen az a sírás, amely méltatlan a sírás szent nevére, amit kis megepgetősívvel csinálnak, nem pedig azzal a bel-ső szívaccsal, amelynek tartalma addig duzzad, míg a szemeken tör ki. És akkor az a belső szívacs össze-rázza a mellett, polipok nőnek ki belőle, amelyek meg szorítják a torkot és úgy rázzák a testet, mintha mondanának: most sírj, sírásd a nyomorult életed.

Sírtak, ötvenen, a padokban, mégis sírtak. Mert az embernek mindig van sírnivalója, csak nem min-dig jár az eszébe. És sokszor anélkül, hogy a lélek fájna, könnyes szemekkel sír az ember. Lehajtja fejét és csak sötétet lát. A semmit. Az élet alapszí-nét, amelyre csak itt-ott rakódik le az öröm fres-kója. És annak, aki nézi, látja a szemklinikai sírtók ingyenbeteget, olyan mindegy, hogy van-e bennük gyászír, vagy fájdalom? Csak azt látja, hogy egy-formák, szépen megférnek egymás mellett. A szem-ceeptől nem is látnak, mégsem lökdösik egymást. Mindenki leül a másik mellé és egyforma lesz szom-szédjával.

Bezzeg odakünn kinyílik a szemük. Az udvaron már lökdösik egymás m.

— **IDŐJÁRÁS:** Felhősödés, erős északi szél és a hőmérséklet csökkenése várható. Az ország keleti részében havazás.

Március 12
Vasár nap
Gergely Trefán

1879 március 12-én pusztította el Szeged városát az árvíz. A Tiszta, amely a hirte-len beállott tavaszi olvadás következtében rengeteg víztö-meggel felt meg, elszakította a partmenti védő gátakat és óriási területeket borított el hullámaival. Szegeden az árvíz közel ötezer-hatszáz ház rombadólt és csak négyszáztizenhét épü-let maradt épen. A hajléktalanná vált lakosságot a különböző városokban helyezték el ideiglenesen. Így voltak szegedi árvízmenekültek Temesvárott és Ara-don is. A kár tizenegy millió forint volt. Százhat-van ember a vízbe full. Evékig tartott, amíg Szeged-et újjáépítették. A szegedi árvízkarosultak javára annak idején az egész világon gyűjtöttek.

1782 márc. 12-én szabadalmaztatta az angol James Watt, az általa feltalált gőzgépet. A gőz ere-jének felhasználására már Krisztus előtt százhusz évvel az alexandriai Heron tette meg az első kísér-letet. Utána sokan próbálkoztak, de gyakorlati ered-ményeket nem értek el. Watt 1770 körül kezdett a gőzgép gondolatával foglalkozni és tizenkét évig tartott, amíg célt ért. Watt gőzgépe nagy lendületet adott a technikának.

Március 13
Hétfő

Szabina, Keresztély,
Ernö, Rozina, Nichfor

1838 március 13-án öntötte el a kiáradt Duna Pest váro-sát, amelynek nagyrésze víz-alá került. Az árvíz alkalmá-val Wesselényi Miklós báró emberfeletti bátorsággal vett részt a mentésben és nagyon sok embernek mentette meg az életét. A nép hályából árvízi hajósnak neve-zte el és Vörösmarty Mihály egy gyönyörű költe-ményben megénekelte.

565 március 13-án halt meg Pelizár bizánci hadvezér. Sikeresen folytatótt számos háborút a gör-tek, vandálok, perzsák és bolgárok ellen. A bizán-ci birodalmat és Justinianus császár életét is több-ször megmentette. Irigyei állandóan árnyékod-tak ellene és azért többször diadalai ellenére is mel-lőzésben volt része. Élete végén még azzal is meg-vádolták, hogy összeesküvést sző a császár ellen. Ezért elfogták, megfosztották rangjától és vagyoná-tól, sőt a legenda szerint meg is vakították. Később kiderült ártatlansága, mire visszanyerte rangját, de nem sokára meghalt. Történetét számos költő fel-dolgozta.

(—) **MERÉNYLET AZ ADÓVÉGREHAJTÓ ELLEN.** Grozda Rusalin karánsebesi adóvégrehajtó Marga közszépen járt, ahol több foglalatot eszközölt. Az esti órákban a sötétben ismeretlen tettesek, — valószínűleg bosszúból — rálöttek az adóvégre-hajtóra és a fején súlyosan megsebesítették. Groz-dant beszállították a karánsebesi kórházba.

— **MAGLIONE BIBOROS AZ ÚJ Vatikáni ALLAMTITKÁR.** Vatikánvárosból jelentik: Mag-lione kardinális XII. Pius pápa vatikáni államtit-kárrá nevezte ki. Maglione 1877-ben Nápolyban szü-letett, 1926—1935-ig Párisban pápai nunciust volt, majd XI. Pius pápa kardinális rangra emelte és a kongregációs tanács prefektusává nevezte ki.

Kísérlelje meg! Vásároljon!

EGY SZERENCSÉSORSJEGYET CAMPUS & BASSA

sorsjegyárúdjában

TEMESVÁR, I. Bulevardul Regele Ferdinand, a Lloyd mellett. Telefonszám: 41—51

Vezérképviselő: E. DEUTSCH IRMA

GYOGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGALATA:

Vasárnap, március 12-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götz gyógyszerház.

A II. kerületben a Stefan cel Mare utcában levő Jahner R. gyógyszerház.

A III. kerületben a Carol úton levő Mária gyógyszerház.

A IV. kerületben a Bratianu utcában levő Diana gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éj-zsakai szolgálatot tart.

Hétfőn, március 13-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszerház.

A II. kerületben a Dacilor úton levő dr. Kovács gyógyszerház.

A III. kerületben a Porumbescu utcában levő Sárgea gyógyszerház.

Az IV. kerületben a Preyer utcában levő Ung-vári gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éj-zsakai szolgálatot tart.

Öt esztendő óta elköltöttem több mint 130.000 leit..

írja nekünk Kertész Gyula nyug. szeszgyárveze-tő Targu-Săuceşből, majd folytatja:

„... Az Önök által küldött egy üveg GASTRO-D. amerikai gyógyszer már annyira javította nagymérvű ideges gyomorbetegséget és lekötötte savképződésemet, hogy bátran monda-tom, ma, Istennek hála, 60 százalékkal egészsé-gesebb vagyok és enni is tudok, amit eddig csak félve és igen kis mennyiségben tudtam. Szívcs-kegdenek egy üveg GASTRO-D-t utánvétel küldeni, hátha a második üveg használatával teljes gyógyulást kaphatóok, amint Isten után remélem is. Másoknak is bátran ajánlom a GASTRO-D-t.

Ezen sorokhoz minden kommentár felesle-ges. Orvosok is ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvétel mellett CSÁSZÁR E. gyógyszerháza-ban, Bucureşti, Calea Victoriei 124. v

(—) **KEDDEN BÍRÓSÁGI SZÜNET.** Az igaz-ságügyminiszter intézkedése folytán kedden semmi-féle bírósági tárgyalás nem lesz. A tárgyalásokat hivatalból elnapolják és az új idézéseket idejében kibocsátják.

— **Borzalmas szörnyszülött.** Targovisteből jelentik: Angela Ionescu 16 éves leány tegnapi szörnyszülöttet hozott világra. A csecsemő vég-tagjai békára hasonlítanak, feje háromszögletű, szemei a koponya hátsó részén vannak. Or-ra nincsen. A szörnyszülött csak néhány percig élt.

— **AZ ERDELYI ENCIKLOPÉDIA** kiadásá-sában megjelent *Szemlér Ferencnek*, a kitűnő fiatal költőnek és esszé-írónak „Más csillagon” című regénye. A könyv először nyújt képet arról a mélyen-járó változásról, mely az erdélyi magyarság tuda-tában húsz év alatt lejajlott. Az a gyantúlan ön-bizalom és felhőtlen biztonságérzet, mely minden uralkodó nemzet lelkiéletének a sajátja, helyet adott az erdélyi magyarság öntudatában a kétség, a csök-kentérféltékenység, a kiszolgáltatottság gyötörő érzései-nek és nem utolsósorban valami hidegfejű józan-ságnak, mely élesen szembefordulva az imperiumot gyakorló magyarság nagyvonalú, romantikus, esz-mevilágával, az apró feladatok megoldásában látja a maga hivatását. Az író, az avatott lélekkelmező és esszé-író eszközeivel kutatja a többségi és ki-sebbségi lelkiállatot különböző és egymást mégis oly fájdalmasan kiegészítő elemektől és azt a módot, ahogyan az erdélyi magyarság többségi tudata át-fordult a kisebbségi csillagképbe. Kapható minden könyvtárakban.

Rheumatikus fájdalomnál egy bedörzsölés va-lódi Diana sóborszesszel enyhülést hoz.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Strizu Ioan 20 napos, Huber Erzsébet született Achberger öt-venkilenc éves, Nuber Károly három hónapos, Holzinger Anna született Adam ötvenkét éves, Prexl Ede nyolcvanegy éves kereskedő, Iacob Eva született Vitian negyvenegy éves, Dehlinger Vilmos harmincegy éves, Breca Teodor hatvankilenc éves vasúti nyugdíjas, Rasiu Ma-ria, született Murgu, hetvenöt éves.

(—) **HAZASSÁGOK.** Az anyakönyvi hivatal-ban szombaton a következő mátkapárok kötöttek há-zasságot: Kerek Ferenc magántisztviselő és Lévai Margit, Linek Károly és Schmalka Margit, Holz Richárd nyugdíjas és Kleitsch Laura, Baja Emil ci-pész és Stanek Vilma, Erdmann Henrik kőműves és Witt Anna, Millecker Antal könyvkötő és Kovács Magda, Birling János kovács és Iszlai Vilma, Koi-zian Sándor pék és Hlavnicka Mária, Wejtzter Már-ton ástalos és Prodan Ilona.

— **SZEKSZORULÁSOKNÁL** és az ezekkel já-ró felfúvódásnál, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fuldugásnál a belék működését egy-két pohár természetes „FERENC JÓZSEF” kesz-rüv csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdi-tja, a vérkeringést felhívítja s tiszta fejet és nyu-godt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

(—) **GYÁSZISTENTISZTELET A SZERB TÁRSADALOM ELHUNYT JÓTEVŐIÉRT** ÉS A NÖGYLET KÖZGYŰLÉSE. A Temesvári Szerb Nőegylet elhunyt tagjainak és egykori jótévedőinek lelkiüdvéért e hó 22-én a belvárosi szerb székeseg-yházban gyászistentiszteletet rendez. A rekviem dél-éltől tizenegy órakor lesz, utána pedig a nőegylet megtartja rendes évi közgyűlését.

— FARUK KIRÁLY GONDOSKODIK APÓ-SARÓL. Kairóból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Jusuf Zülfikár pasát, Ferida királyné édesapját Egyiptom teheráni meghatalmazott miniszterévé nevezte ki.

— ROMÁNIA ELŐRETÖRT A KAIRÓI PING-PONG VILÁGVERSENYEN. Kairóból jelentik: Románia asztali tenisz-csapata a ping-pong világbajnoki torna csapatversenyében 5:1 arányban győzte le Franciaországot, Görögországot és India ellen pedig 5:0—5:0 arányban győzött.

— LETARTÓZTATOTT LENGYEL EGYETEMI HALLGATÓK. Varsóból jelentik: Az egyetemi ifjúság körében észlelt agitációk következtében a rendőrség az elmúlt éjszaka mintegy 86 egyetemi hallgatót tartóztatott le.

— GAYDA — VISSZANYERTE A TÁBOR-NOKI RANGOT. Prágából jelentik: A köztársaság elnöke a kormány előterjesztésére Gayda tábornok, volt fasiszta vezérnek újból megadta a nyugalmazott tábornoki címet. Rajta kívül még két politikai személyiséget rehabilitáltak, akik annak idején szintén ellentétbe kerültek Benessel.

— ARANYERNÉL ÉS BÉLDUGULÁSNAI, valamint az ezekkel járó derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamok esetén reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

— KÖZELEDNEK EGYMÁSHOZ A ZSIDÓ ÉS ARAB JAVASLATOK. Londonból jelentik: A Reuter iroda jelentése szerint arab körökben bizonyos optimizmus mutatkozik a palesztinai konferencia kimenetelét illetően. Ugyanis az arab és a zsidó javaslatok mindinkább közelednek egymáshoz és a két delegáció tagjai már nem foglalnak el olyan rideg magatartást, mint eleinte.

— VICTORIA—JUVENTUS ELDÖNTETLEN. Bucurestiből jelentik: Két nemzeti bajnoki mérkőzést játszottak le Bucurestiben és pedig az FC Carpati 2:1 (1:1) arányban győzte le a Sp. Studentesc csapatát. Az első félidőben a nagybányaiak vannak fölnyben és Domján révén megszerzik a vezető gólt, amelyet a honi csapat Schulder révén egyenlít. A győztes gólt Hanga szerezte a második félidőben, aki öt méterről csúszott be a kapúba a labdával. A másik mérkőzésen a Victoria és a Juventus 2:2 (2:2) arányban döntetlenül játszottak. Az első 20 percben a Victoria volt fölnyben és Felecan II., valamint Cociuban révén kétféle előnyre tett szert, de Prasler góljaival a Juventus egyenlített. Az eredmény reális. 7.000 néző.

(—) Közbeesült gyárvarosi polgár aranylakodalmá. A temesvári kereskedői társadalomnak évtizedeken át népszerű tagja, Naschitz Manó, ma, vasárnap ünnepli meg feleségével, született Deutsch Josefinnel kötött házasságuk ötvenedik évfordulóját. A ritka családi ünnep alkalmával az aranylakodalmas házaspárt öszinte szerencsekívánatokkal keresi fel a barátok és ismerősök nagy száma. Naschitz Manó fiatal korában hivatalnok volt, majd a kereskedői pályára lépett és hosszú időn át szolid, korrekt tagja volt a szakmának. Az utóbbi években visszavonult foglalkozásától. Az aranylakodalmas házaspár gyermekei: Naschitz Gusztáv dr. budapesti orvos és felesége, született Úrményi Irén, továbbá Nádor Jenő, a budapesti Újság című lap főmunkatársa és felesége, Pally Anna, a budapesti Operaház volt primaballerinája, unokájuk, Nádor-Naschitz Vera.

— Ma délután lesz az Electrica vívóversenye. Az Electrica vívószerkeztálya ma, vasárnap délután 5 órakor a kulturpalota nagytérképében nagyszabású vívóversenyt rendez, amelyen a legjobb temesvári vívók résztvesznek.

(—) PAPSZENTELES A DÓMBAN. Közöltük, hogy Pacha Agoston megyés püspök ma, vasárnap, délelőtt a tíz órai nagymise keretében a belvárosi Dóm-templomban három végtelt teológust pappá szentel. Egy negyedik teológus is felszentelésre kerül ma, Gebhardt Jenő józsefvárosi születésű végtelt papnövendék és ő az egyedüli temesvári a négy közül.

Mozi

MŰSOR:

Ma, vasárnap a mozikban nincs előadás.

HÉTFŐ, MÁRCIUS 13.

APOLLO: Mindent ért (angol film).

ATLANTIC: A júria (angol film). Kék Muzsika (német film).

CAPITOL: Főnyeremény (német film).

RIVOLI: Atlantis (angol film).

Andaluziai éjszakák (német film).

Jól és olcsón tisztítja és festi az ön ruháit MÜLLER PÉTER

Telefon 36—16.

Fiókok:

Telefon 36—16.

I., Bratianu-tér. — II., Maresal Joffre-ucca 1., — III., Lahovary-tér (Fock kalapszalón), — IV., Bul Carol 8. (Whitehouse-palota) és 15. sz. alatt (Ariadne kézimunka üzlet).

(—) Cosma Aurel dr. két előadása. Cosma Aurel dr. ügyvéd, volt képviselő a bánzági román irógarda tagja, a közel jövőben két érdekes előadást tart. Szerdán, március 15-én este hat órakor a Romániai Francia Tudományos Intézet rendezésében francia nyelven Franciaországban az összes románok egyesülése érdekében kifejtett közreműködéséről beszél. Március 23-án délután hat órakor pedig olasz nyelven a Romániai Francia Tudományos Intézet rendezésében Olasz élet a Bánzában címmel tart előadást. Mindkét előadás színhelye a kereskedelmi liceum díszterme lesz.

(—) KONYHABERENDEZÉSI TÁRGYAK acélárúk, lakás díszítve, valamint vasárú olcsón kapható. Scherter Ottó vaskereskedésében Temesvár Belváros.

Uj csipkeszövetek
Indanthrenfüggönyanyagok
Szőnyegek
Uj divalfonalak
Trench Coatok
Esőkabátok
CENTRALA LANEI S.A.R.
I., Bul. I. G. Duca 2. szám

(—) EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZETT TEMESVÁRÓTT. A közegészségügyi törvény értelmében minden helytartósági székhelyen egészségügyi intézetet létesítenek, amely a tartomány egészségügyi ügyeit ellenőrzi és vezeti. Ebben az ügyben Temesvárott szerdán, március 15-én délelőtt tízenegy órakor a helytartóságon értekezlet lesz, amelyen a kérdést Buteanu Nicolae dr. közegészségügyi vezérfelügyelő ismerteti. Lehetséges, hogy az értekezleten Marinescu egészségügyi miniszter is résztvesz.

(—) CIOBOTA SZIGURANCAFŐNÖK ELHELYEZÉSE. A belügyminiszter Ciobota Octavian temesvári szigurancafényköt Focsaniba helyezte át. Ciobota Octavian tegnap elbúcsúzott Gritta Ovidiu rendőrkvesztortól és tisztviselőtársaitól.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Michkofszy József János, Weselischen Béla. Ilin Ioan, Szauner Albert Ernő.

(—) Adomány. N. M. olvasónk a rossz sorsba jutott volt tanítónő és gyermeke javára a Déli Hírlap kiadóhivatalában kétszáz leit adományozott. A pénz rendeltetési helyére juttatjuk.

(—) Unitárius istentisztelet. Az unitárius egyházkezség ma, vasárnap délután félötör az evangélikus templomban istentiszteletet, utána az evangélikus egyház tanácstermében presbiteri ülést tart.

(—) VASÚTI NYUGBÉREK FIZETÉSE. A Casa muncii hatáskörébe tartozó vasúti nyugbérések márciusi járandóságainak kifizetése a józsefvárosi pályaudvari raktárfőnökségnél megkezdődött.

Még mindig nem verték le a spanyol kommunistákat

Kivülről Francoék ostromolják Madridot, míg a város belsejében a kommunistákkal folyik a harc. Visszatérhetnek a spanyol menekültek

Franco üzent Miaja fia utján

Madridból jelentik: Szombaton reggel fél 8 órakor a nemzeti spanyol csapatok heves ostromot intéztek Madrid külvárosa ellen. A nemzetiek tüzelésére a köztársasági ágyúk válaszoltak s a harc 9 óráig tartott anélkül, hogy az állásokban bármint változás állott volna be.

A főváros utcáin patakokban folyik a vér. Miaja csapatjai és a kommunisták között újabb heves összecsapások zajlottak le. Este a Junta csapatai kiszorították a kommunistákat a tengerészeti minisztérium épületéből és a tizenhatemeletes telefonközpontból, amely Spanyolország legnagyobb palotája.

A kommunisták még számos pontot tartanak megszállva.

Párisból jelentik: A Matin szerint Franco tá-

bornok szabadon bocsátotta Miaja köztársasági tábornok fiát, aki hír szerint

Franco üzenetét viszi magával Madridba.

Ez az intézkedés a Franco-kormány és a madridi Junta kapcsolatában döntő fordulatot jelent.

Quinones de León ma átnyújtotta Bonnet francia külügyminiszternek a nemzeti spanyol kormány választ, amelynek értelmében

a spanyol hatóságok mátlól kezdve megnyitják a határt, hogy a menekültek visszatérhessenek

Spanyolországba. Ezzel valószínűleg enyhülni fog a helyzet Dél-Franciaországban, ahol a nem kívánatos spanyol menekültek nagy száma miatt kezdtek tartatahatalná válni a viszonyok.

XII. Pius áldását küldte Románia népére

Összejöttek a vasárnapi koronázás vendégei.

Román küldöttség a pápa előtt

Rómából jelentik: A vasárnapi pápai koronázásra a külföldi küldöttségek egyrésze már megérkezett. A küldöttségek sorában több fejedelmi vendég is van, így Ferdinand volt bolgár cár, a belga anyakirályné, Károly belga herceg, a király fiúve. Megérkezett már Rómába De Valera is, valamint a portugál közoktatásügyi miniszter és Sembeck gróf lengyel helyettes külügyminiszter. Estére jön meg a francia küldöttség és reggelre érkezik meg Magyarországból József Ferenc királyi herceg és felesége, Anna hercegnő.

A pápa szombaton délután fogadta a román, belga, ír, litván, lengyel, brazil, magyar és sanmari-nói küldöttségeket, amelynek tagjai a pápa-koronázására érkeztek.

Öfelsége II. Carol király által küldött delegáció, amelyben Comnen vatikáni követ, Mocsonyi miniszter, Mares követségi titkár és Tsutu lelkész szombaton kihallgatáson jelentek meg XII. Pius pápánál, aki

szívélyesen elbocsátotta a küldöttség tagjait.

Erdeklődött a pápa Öfelsége II. Carol király iránt és arra kérte a küldöttség tagjait, hogy

tolmácsolják legmelegebb jókívánságait.

Ezután apostoli áldásban részesítette az uralkodót és az egész román népet. Délután 4 órakor a küldöttséget Granito Pignatelli di Belmonte szenzálkán kán-kardinalis fogadta.

— Megszereztem a diplomát, megköszülök, néhány nagy perben védek és rövidesen nagy ember lesz belőlem.
— Szép, szép, de mégis jobb lenne, ha azzal kezdenéd, hogy

ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYET

vásárolsz az

AURORA

ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL

Szerencsét hoznak és március 15.-én, amikor a 19. sorsjáték I. osztályának a húzása lesz.

MILLIOMOS IS LEHETSZ

Vásároljon még ma sorsjegyet.

AURORA

SORSJEGYARUDA ELÁRUSÍTÓ HELYEI
HELYI CIM

LESZÁMITOLÓBANK R. T. I. ker. fiókja, Bul. Reg. Ferdinand 6.

A Suciú-per tárgyalása

„Tréfás“ milliók a duzzadt irattáskában születtek a vesztegetési vádat

A temesvári törvényszék ezen a héten öt napon keresztül foglalkozott Suciú Adrian volt városi főmérnök és vádlottársai bűnperével. A törvényszék két tanácsa előtt folynak a tárgyalások, mert tulajdonképpen

egyszerre két Suciú-per van folyamatban.

Az egyik per a városi vágóhíd hűtőberendezésével kapcsolatos és eziránt éppen a technikai vonatkozása miatt nem mutatkozik olyan érdeklődés, mint a másik per iránt, amelyben Suciú tehenészetéről, a Gyapjuipar által vásárolt területeiről és

állítólagos félmillió leies vesztegetéséről van szó.

Az utóbbi pernek a tárgyalásait a közönség nagy figyelemmel kíséri és a tegnapi tárgyaláson is nagyszámú közönség jelent meg a tárgyalóteremben, hogy a tanuvallomásokat meghallgassa.

A tegnapi tárgyaláson Janculescu Octavian mérnök elmondotta, hogy körülbelül harmincnyolcszor járt a városi mérnökségen, hogy Suciúval a Gyapjuipar által vásárolt terület ügyében beszéljen. Többibben várnia kellett, amíg Suciú irodájába juthatott és ezért többször be ment abba az irodába, ahol Sarmes és Bonea mérnökök dolgoztak. Előfordult, hogy megkérdezték tőle, mi van az akatáskájában, mire azt válaszolta tréfásan, hogy milliók.

Kijelentette, hogy nem adott pénzt sem Suciúnak, sem Golumbának, mikor erről az ügyvéd beszélt sohasem beszélt komolyan, hanem mindig tréfálkozva.

Elnök: Hogyan lehet az, hogy tréfából is azzal vádolta meg az egyik köztisztviselőt, hogy megvesztegettek?

Janculescu:

Nem tudtam, hogy Sarmes és Bonea ha ragszanak Suciúra.

Sarmes mérnök azután az elnök kérdésére kijelentette, nem tudja megmondani, hogy Janculescu az állítólagos vesztegetést tréfából, vagy komolyan mondta-e.

Fenesan főügyész: Mondta azt, amiről Sarmes a bíróság előtt beszámolt?

Janculescu: Lehetséges, hogy beszéltem erről, de nem tudom pontosan megmondani.

Fenesan főügyész: Mit nem tud pontosan megmondani? Azt hiszi, hogy Sarmes kitalálta az egészet?

Janculescu: Nem arról van szó, hogy kitalálta-e vagy sem, hanem arra nem emlékszem, hogy milyen körülmények között beszélgettünk volna erről.

Ha pénzről szó volt, akkor az csak a telek árát képező négyszázezer lei lehetett.

Elnök: Szóval mindig tréfált ezzel az emberekkel? Gondolja, hogy ez hihető?

Janculescu: Sarmessal megengedhettem magannak a tréfát, mert gyermekkori barátom. Boneával és Vladescu mérnökkel pedig borozgatás közben beszéltem.

Oprea dr.:

Vitt-e másvalakivel együtt pénzt a mérnökségre? Például Austerweillel, ennek autójában?

Janculescu: Nem vittem senkivel. Nem tudok arról, hogy Austerweill pénzt adott volna valakinek.

Oprea dr.: Tett-e jelentést a Gyapjuipar igazgatóságának, hogy olyan sokszor hiába volt a mérnökségen?

Janculescu: Igen.

Oprea dr.: Kapott-e utasítást, hogy miképpen járjon el az ügy befejezése érdekében?

Janculescu:

Semmiféle utasítást nem kaptam.

Oprea dr.: Ki végezte a terület felmérését?

Janculescu: Nem tudom.

Fenesan főügyész:

Golumba azt mondta, hogy a jegyzőkönyvbe foglalt adatokat Janculescu mérnök adta, Janculescu mérnök erről nem tud semmit. Hogyan került tehát az adatok mégis a jegyzőkönyvbe?

Janculescu: Nem tudom. Amikor az adatokról tudomást szereztem, azokat helyesnek találtam.

TANU, AKI HISZ A VESZTEGETÉS LEHETŐSÉGÉN

Azután Bonea mérnököt szembesítették Janculescu mérnökkel. Az elnök figyelmeztette Boneát, hogy Janculescu mérnök állítása szerint az állítólagos vesztegetési pénzekről egy pohár

bor mellett és egy magánlakásban beszélgettek Bonea: Nekem az én irodámban beszélt erről az ügyről és én

komolyan vettem mindezt, mert nem volt semmi okom arra, hogy tréfának tekintsem.

Elnök (Janculescu mérnökhöz): Bonea mérnök azt mondotta, hogy ön akkor mintha haragos is lett volna, mert az ügyben annyit kellett szaladgálnia.

Janculescu: Türelmem ellenére is, ez a harag bizonyos mértékben jogos is lehetett volna.

Elnök: Hogyan tudott ön mégis tréfálni? Fenesan főügyész: Hogyan került tulajdonképpen szóba a pénzkérdés, amikor a véltelár aránylag csekély volt?

Bonea: Janculescu mérnök azt mondta nekem azon a napon, hogy

harmincnyolcszor kellett eljőnie a mérnökségre, most azonban el lehet majd intézni, mert egy táská pénzrel jött.

Fenesan főügyész: Milyen benyomást keltett önben a pénzzel teli táská említése?

Bonea: Az volt a benyomásom, hogy vesztegetési pénzről van szó.

Ramneantiu dr. védő: A folyosón azt mondta nekem Bonea, az a benyomása, hogy Janculescu nem személyesen adta át a pénzt.

Bonea: Nem is hiszem, hogy Janculescu személyesen adta át a pénzt az ügy elintézésére.

Oprea dr.: Komoly embernek ismerte Janculescut?

Bonea: Komoly embernek ismerem, aki komolyan is beszél.

Moldovan dr.:

Hiszi-e Bonea mérnök, hogy annak idején ötszázezer lejtel el lehetett intézni ilyen ügyet?

Bonea:

Híttem és hiszem ma is.

A délelőtti tárgyaláson Austerweill igazgató és Janculescu mérnök szembesítésére is sor került.

ÚJABB TERHELŐ VALLOMÁS

A délutáni tárgyaláson kihallgatták Vladescu mérnököt, aki a vizsgálóbíró előtt tett vallomása szerint szintén Janculescu mérnöktől hallott az ötszázezer leies ügyről. Elmondotta Vladescu, hogy úgy emlékszik, Janculescu mérnök a műegyetem épületében beszélte neki erről.

Oprea dr.: Tréfásan, vagy komolyan beszélt?

Vladescu: Az volt a benyomásom, hogy komolyan beszélt.

Fenesan főügyész: Haragosan mondta el ezt önnek Janculescu mérnök?

Vladescu: Nem mondta haragosan. Mindenestre azt kijelentette, hogy

a parcellázási ügyben végzett közbenjárása mindaddig eredménytelen maradt, amíg átadták az ötszázezer leit.

Ramneantiu dr. védő: Nem folyt le ez a beszélgetés az ön lakásán, borozgatás közben?

Vladescu: Ugy emlékszem, hogy a műegyetem épületében negyszemközt folyt le a beszélgetés, mert amikor Janculescu mérnök látogatást tett a lakásomon, az ötszázezer leiről nem esett szó.

Ramneantiu dr.: A tanu jó viszonyban volt Janculescual?

Vladescu: A növendékem volt és közöttünk a viszony olyan volt, amilyen a tanár és növendéke között szokott lenni. Janculescu tehetséges növendék volt és hogy mint embert is nagyrabecsültem, annak bizonyítéka, hogy meghívtam lakásomra.

Vladescu mérnököt azután szembesítették Janculescu mérnökkel. Ennek során Oprea dr. megkérdezte Vladescu mérnöktől:

— Talán a telek áráról volt szó? Vagy ön úgy érte, hogy vesztegetésről beszélt Janculescu mérnök?

Vladescu:

Igy értem, annál is inkább, mert tudtam, hogy a város pénztára nincsen a mérnökségen.

Ramneantiu dr.: Mikor, milyen évben és hónapban volt ez a beszélgetés?

Vladescu: Még körülbelül sem tudom megmondani, mert annak idején nem tartottam szükségesnek, hogy ezt az időpontot megjegyezzem magannak.

Janculescu mérnök és Golumba Traian lelkész szembesítése után a törvényszék megkezdte Jotcu Alexandru kihallgatását, aki a döntőbíráskodási bizottság tagja volt. Jotcu az elnök kérdésére részletesen elmondotta, hogyan folyt le a döntőbíráskodási bizottság ülése és azon kik vettek részt. Jotcu kihallgatását a bíróság szerdán folytatja.

A különnc

A napilapokban kis eldugott hír számol be annak az embernek a tragédiájáról, ukrinül ezeket a sorokat írom. Nagy világlapok, amelyek megírták az esetet, különncnek hívják ezt az embert, aki még kevésbé viharos időkben is izgató a mindig kíváncsi riporterek fantáziáját, nem pedig ebben az örvénylő, viharokat kavarázó porban, amelyben egy emberélet annyit sem ér, mint az a puskagolyó, a mely kioltja...

Saavedra Lopeznek hívják ezt az embert és foglalkozásra nézve jelenleg különnc. Elég különncödő foglalkozás, ha meggondoljuk, mi minden történt vele. Azelőtt orvos volt, nagy hírű sebész, akinek nevét egész Spanyolországban emberek ezrei áldották. Évekkel ezelőtt ez az ember, az operáló kés művésze megszömrőlött az emberi kultúra áldásaitól és megvásárolta a spanyol kormánytól egy kis szigetet a Balaéri szigetsorozat közepe. Berendezte laboratóriumát és az emberektől távol, csupán Is-ten szavára és saját lelkiismeretére hallgatva végezte tudományos kutatásait.

Történt azonban, hogy az Urnak 1936-ik esztendőjében megmozdult a föld Spanyolországban, két részre szakadt a nemzet és a Balaéri szigetsorozat egyes darabjaiért is megindult a nagyhatalmak versengése. A komoly tudós az ágyúk pergőtüzébe került. Néhány nappal ezelőtt olasz önkéntesek akartak partraszállni a szigeten Lopez azonban rászegelte egyetlen ágyúját a matrózok csónakjára és tüzelni kezdett. Szabályos tüzharc fejlődött ki, amelynek során Lopez súlyosan megsebesült. Végül is az erőszak és a túlerő győzött. Mint mindig...

Ez nevezhető különncségnek?!...

Egy ember, — az egész világ ellen. Egyetlen, de a magányosság fegyverével felvértezett ember szembeszáll az ostoba és embertelen világgal és védő a maga igazát, a maga kis birodalmát és halandó az életét is feláldozni igazáért. Mert az igazság számára maga az élet.

Egy embernek meg lehet parancsolni, hogy alávesse magát a társadalom törvényeinek, de nem lehet megtiltani neki, hogy ne undorodjék ezekről a törvényektől és az emberektől, akik ezeket a törvényeket ráerőszakolták. Az egyedülmaradni akarárs legszentebb joga valakinek és nincs elég nagy kínzás, elég szigorú büntetés annak számára, aki kétségbe merné vonni, meg merészelné sérteni ezt a jogot. Az ember ugyanis mindig egyedül van egész életében és hiába minden kísérlet, minden fellobbanás, lázadás, téboly és ökolbeszorított kéz, változtatni a világ rendjén úgy sem lehet.

Az ember ereje arasznyi, a világ hatalmai végtelenek...

Mit adhat a világ annak, akitől mindent elvett, mindent megtagadott?... Egy nő csókját, egy rózsaszírom hamvaságát, a Mont-Blanc csücsának fejlethetetlen fehérségét, egy dallam lélekbe simuló rezgését, a tenger mélyének átlátszó csillogását?

A csók ízét megrontja a kiábrándulás, a rózsaszírom elhervad, a Mont-Blanc csücsán elolvad a szűzi fehérségű hó, a dallam elvész az éther hullámain és a tenger tükrét felborzolja a vihar...

Az emlék azonban megmarad. Ez az egyetlen jó, amely végigkíséri az embert pályáján. De ehhez magányosság, tiszta és minden betolakodástól mentes zavartalan nyugalom kell. Magány, amely visszavezeti az embert legszentebb önmagához.

Sajnálom ezt a Lopezt. És mégis megérdemelte sorsát. Szembeszállt az egész világgal, hadihajókkal és ágyúkkal, tankokkal és világmegváltókkal, a világgazdasági tervekkel és világmegváltókkal és a végén még ő csodálkozott, hogy alul maradt. Nem hitte el, hogy nem az a bolond, aki igazán bolond. hanem az, akit az emberek annak tartanak. És amikor ezt bebizonyították neki, Don Quijote módjára neki megy a szemlalomnak, amely az égig repíti.

Neveléses.

Sőt, több ennél.

Tragikus...

ÖSSZ JÓZSEF

Egyesültek a magyarországi jobboldali pártok

Budapestről jelentik: A keresztény nemzeti szocialista front és a nemzeti front kimondotta egyesülését és a jövőben a két politikai párt közös szervezetben fog résztvenni a politikai küzdelmekben. A keresztény nemzeti szocialista front a független kisgazdapártból és a keresztény pártból disszidált képviselőiből állott eddig. Ezek közül kető belépett a Magyar Élet pártjába. A nemzeti front, amióta abból Rajnis Ferenc és társai kiváltak, nem rendelkeztett parlamenti képviselőkkel. Mindkét párt erősen szélső jobboldali alakulat. Az új párt elnöke Meisler Károly, a pártvezető Salló János, politikai vezető Matócsy Mátyas. Az új pártnak a képviselőházban 6 tagja van: Meisler, Matócsy, Bély Béla, Mózes Sándor, Rakovszky Tibor és Láng Lénárt.

Csaknem ököltre mentek a jobboldaliak és kommunisták a francia kamarában

Egy képviselőt a terueli püspök meggyilkolásával vádoltak, A spanyol nemzetközi dandár parancsnoka — francia képviselő

Párisból jelentik: A kamara viharos ülést tartott, amelyen a jobb és baloldali képviselők csaknem ököltre mentek. Az ellentétek a spanyol menekültek sorsával kapcsolatos interpellációk miatt robbantak ki egyrészt a szocialisták és kommunisták, másrészt a közép- és jobboldal képviselői között.

Ybernegaray jobboldali képviselő követelte, hogy 300 ezer spanyol menekültet haladéktalanul küldjenek vissza, majd rátért a nemzetközi dandár ügyére. Marty képviselő felé fordulva, aki a spanyol nemzetközi dandárban résztvett és aki parancsnoka volt a dandárnak, a következőket kiáltotta:

— Ha igazak a vádak, akkor ön gyilkos, ha nem, akkor vádló rágalmazó. Tudni szeretném, méltó-e arra, hogy helyet foglaljon ezekben a padokban.

Marty azt válaszolta, hogy a vádak fascizta ügynökök rágalmai. A jobboldali képviselők erre a kijelentésre óriási zajban törtek ki és kórusban kiáltották Marty felé:

— Gyilkos! Gyilkos!

Ekkor már attól lehetett tartani, hogy a jobboldali képviselők és kommunisták ököltre mennek egymással, de a teremőröknek sikerült megakadályozni a verekedést. Ybernegaray azonnal vizsgálatot követelt, hogy igazak-e azok

a hírek, amelyeket Martyval kapcsolatban hangoztattak.

Henriot emlékeztetett a terueli püspök meggyilkolására és azt mondta, hogy a gyilkosok Franciaországba menekültek, ahol kifogásolták, hogy nem fogadták őket szívesen. Ezután idézett abból a könyvből, amely Martyról szól és amely a francia kommunista képviselőt, mint a Fekete-tengeri lázadás hőst dicsőíti. Felolvasta a könyvnek azt a részét, amely szerint Lasalle francia őrnagyot Marty közbelépése után halálra ítélték.

Rablógyilkosság Karánsebesen

Karánsebes egyik kültében rablógyilkosság áldozatát esett özvegy Gligorescu Teréz negyvenöt esztendő asszony. Gligorescuné, aki beteges volt és egyedül lakott házában, nemrég eladta kis földjét, amelynek vételárát, körülbelül tízezer leit a lakásán őrizte. Allítólag több aranypenze is volt. A gyilkosok behatoltak a háza, átvágták az asszony torkát és a lakást kirabolták. Mikor a szomszédok a tetőt felfedezték, az asszony már halott volt. A karánsebesi rendőrség széleskörű nyomozást indított a rablógyilkosság kézrekerítésére.

**Kinek-Kinek
MEGVAN
A MAGA
BAJA....**

*****de ELŰZI BAJÁT, ha ÁLLAMI
SORSJÁTEK SORSJEGYET vásárol a**

**COLECTURA OFICIALĂ
ȘI A OFICIILOR RURALE P. T. T.**

ELÁRUSÍTÓ HELYEINÉL
Március 15. - én, amikor a 19. sorsjáték I. osztá-
lyának a húzása lesz **GAZDAG EMBERRÉ VÁLHAT.**
A többi húzás április 15. - én, május 15. - én,
június 15. - én.

HELYI CIM:

I. ker., Bul. Reg. Ferdinand I. Löffler-palota

= KÖZGAZDASÁG =

A Szudetak átcsatolása miatt szened a romániai állatkivitel

A hizott sertésben nincsen kereslet, a szarvasmarha kivitel a palesztinai tilalom és a német fizetési nehézségek akadályozzák

Bucurestiből jelentik: Az ország élő állatkivitelének visszaeséséről a nemzetgazdasági minisztérium legutóbbi jelentésével számol be. A kiviteli csökkenés oka a következőkben leli magyarázatát.

1. Eddig Palesztina volt a hizott szarvasmarha legjobb felvevő állomása. Most azonban a palesztinai vámhatóságok nem engednek be romániai jószágot, mert az ország egyes részeiben (Bánság, Hunyad- és Szatmármegye) száj- és körömfájás-járvány van. Ennek következménye, hogy a hizott ökor ára, mely a közelmúltban még 20—22 lei volt, 14—15 leire esett.

2. A hizott szarvasmarha kivitel szempontjából számottevő vásárlók: Németország és Csehszlovákia. Itt azonban állandó fizetési nehézségek vannak, mert a régi román-német kereskedelmi egyezmény igen megnehezítette a szállítmányok ellenértékének felszámolását. Egyebekben Németország az utóbbi időben nem exportál hizott ökröt. Csak a

bőr miatt vásárol.

3. Hasonló a helyzet a hizott sertés külföldi elhelyezése dolgában is. Románia eddig egyik legnagyobb fogyasztója a szudeta-német területek elcsatolása és az azt követő gazdasági nehézségek előtt Csehszlovákia volt. Ezzel szemben Németország több hizott sertést vesz fel ugyan, mint régebben, de míg Csehszlovákia inkább a teljesen kihizalt páronként 380—400 kilós sertést igényelt, addig Németország a félkövér, páronként 130—150 kilogramos sertést keresi. Néhány héttel ezelőtt a hizott sertés elsőúlyban 28 lei volt, ma 23—23.50 lei az ára kilogramonként.

Minden remény meg van azonban arra, hogy a kormány az új gazdasági politikájának keretében megtalálja ennek a kérdésnek a megfelelő rendezését, mert a további árcsökkenés már komoly válságba sodorhatná az állathizlálással foglalkozó mezőgazdaságot és hizláló üzemeket.

A mestervizsgák letételét sürgeti a munkaügyi minisztérium

A kedvezmény ez év végéig tart és nem nyer meghosszabbítást

A munkaügyi miniszter az iparosok tudomására hozza a következőket: A szakmai előkészítés és az ipar üzéséről szóló 1936. április 30-iki törvény szerint ipar csak mesterkönyv és iparendély alapján üzhet. A mesterkönyvet mérnökök, felsőiparisokai és középfokú iparisokai oklevelek alapján lehet elnyerni, vagy mesterkönyv és szakmai vizsga útján, amennyiben a munkakönyv tulajdonosa igazolja, hogy a szakmában három évig dolgozott.

Az 1938. június 16-án megjelent módosító törvény tekintettel volt azokra a működő, önálló iparosokra, akiknek nincsen mesterkönyvük, sem munkakönyvük és ezek számára megengedte, hogy a folyó év végéig mestert vizsgát teygenek. A feltétel az, hogy 1936. április hó 30-án öt betöltött esztendő óta önálló mester volt és a vizsgára való első jelentkezés időpontjában is saját műhellyel bírt. Ezen körülményt

a kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával kell igazolni. A kérvényt a tartományi munkaügyi főfelügyelőséghez kell intézni. A munkaügyi elnyerése után adják ki az iparendélyt.

Amidőn a minisztérium a fentieket ismételtlen az érdekeiket tudomására adja, felhívja azokat, hogy a rendkívüli kedvezménnyel mielőbb éljenek, mert ellenkező esetben 1940. januárjától bejárja a hatóság műhelyeiket.

= GABONAÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bánsági gabonapiacra tegnap csak muharmag iránt volt érdeklődés, míg a búza és tengeri iránti kereslet jelentéktelen volt. A piac általában üzletlennel. A piaci árak a következők: temesi búza 400, torontáli búzi 405, tengeri 330, zab 460, tavaszi árpa 420, muharmag 328, napraforgómag 400, tökmag 750 lei százkilónként.

Dániában tizszer, Angliában nyolcszor annyi cukrot fogyasztanak, mint nálunk

Az ország cukorfogyasztása az 1935. évtől kezdődően fokozatosan emelkedett ugyan, azonban még mindig mélyen a nyugati államok fogyasztása alatt van és fejenként csak 5.5 kilót tesz ki évente, a dániai fejenkénti 54 kilós, az angliai 42 kilós, a csehszlovákiai 29 kilós, a németországi 23 kilós és a jugoszláviai 7 kilós fogyasztással szemben.

Fővárosi lapjelentések szerint kezdeményezés indult, hogy a cukorfogyasztás emelése érdekében az állam a cukorfogyasztási adót szállítsa le. Jelenleg a cukor nagykereskedelmi árából 51 százalékot tesz ki a fogyasztási adó és a szállítási díj, vagyis 1 kiló kristálycukor 32 lei árából 18 lei a fogyasztási adó és a szállítási díj. A cukorfogyasztási adó leszállítása nem csökkentené az államkincstár jövedelmét, mert olcsóbb árak mellett a fogyasztás emelkedne.

= ERDÉSZETI KIHÁGÁSOK ÜGYÉBEN EGYEZSÉG KÖTHETŐ. A földművelésügyi miniszter most kiadott rendeletével felhatalmazza az erdőgazgatókat és az erdőfelügyelőségek vezetőit, hogy a falusiak ellen indított kihágási ügyekben, amelyek a bírói hatóságok által el nem döntettek, a bírságnak hetvenöt százalékos leszállításig mehető egyezségeket kössenek. Az erdőkitermelő vállalatok ezen kedvezményben nem részesülhetnek. Az érdekeltek az egyezség iránti kérvényeiket a járási erdőhivataloknál tartoznak benyújtani. Itt emlíjük meg, hogy azok az erdőkihágási feljelentések, melyeket magáncég ad be, a központi bélyegbizottság legújabb határozata szerint bélyegkötelesek. A bélyegmentesség, amelyet az erdészeti kódex 37—53. szakasza rendel el, csak a közbirtokossági erdő-tulajdonosokra vonatkozik.

= HUSTERMEKEK SZALLITÁSA A CFR-EN. A vasutak vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint a közönség használatára rendelt hus vasuti szállításánál állatorvosi bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy az állat levágásakor egészséges volt. Huskészítményeknél a bizonyítványt az az állatorvos bocsátja ki, akinek ellenőrzése alatt az üzem áll, feltéve, ha az üzem székhelyén vasuti állomás van. Ha azonban a szállítmány más helységről kerül a vasuti állomásra, ugy a származási hely illetékes állatorvosának bizonyítványa csak a vasutállomásig érvényes és a vasuti állomás székhelyére illetékes állatorvos adja ki a szállításhoz szükséges bizonyítványt. Nem kell bizonyítvány: vágott szárnyasoknál, huskonzervnél, vadaknál, halaknál — ha azok egy darabban kerülnek szállításra, zsirnál és a 25 kg.-ot meg nem haladó saját fogyasztásra rendelt husnál. Hentesáruk és huskészítmények, amelyek a földművelési miniszter engedélye alapján működő gyárakban készülnek 50 kilogramig szállítási (állatorvosi) bizonyítvány nélkül vasútra adhatók. Egyszerre több 50 kg.-os csomag nem adható fel.

= ADÓFELLEBEZÉSRE BÉLYEG JÖN. A központi bélyegbizottság március 7-iki határozata szerint az egyenes adók megállapítása során beadott fellebbezés nem bélyegmentes, mert a bélyegtörvény 22. szak. 48. paragrafusa nem állapít meg ily mentességet, csak utal az adóügyibeni mentességre. Az egyenesadó-törvényben pedig nemcsak, hogy nincsen olyan intézkedés, amely ezt a mentességet kimondaná, hanem a törvény 99. szakasza szerint az adómegállapítás körüli eljárás bélyegköteles.

= Tüzelőanyag Intézet létesül. A tüzelőanyagbizottság elhatározta, hogy a nemzetgazdasági minisztérium kebelében intézetet létesít a szén, fűtőgáz és tüzfifa elosztásának helyes irányítása végett.

= A 0.3%-OS PROPORCIONALIS ILLETÉK LEFIZETÉSÉNEK ELHALASZTÁSA. Mint ismeretes, a hat hónapnál hosszabb áruhitelekre 0.3%-os proporcionális illetéket róttak ki és kimondták, hogy az öt évre visszamenőleg való befizetésnek március 15-ig kell megtörténnie. Az UGRR közbenjárására ezt a határidőt, április 1-ig meghosszabbították. Ezen idő alatt tárgyalni fogják a Bánsági Gyárosok Szövetsége által is ebben a tárgyban előterjesztett módosító javaslatokat.

= AZ EXPORTLAJSTROM ÚJ CEGEI. A kiviteli kereskedelemmel foglalkozó cégek hivatalos listája a napokban bővült és a hivatalos lapban ismét több cég kaptam meg az exportkereskedelemben való jogot. A Bánságból ujabban Bosch Miklós temesvári cég, valamint a Gant Royal részvénytársaság, első bánsági kesztyűgyár, Krassó-megyében pedig Ogrin Ioan. Vrani községből nyert felvételt az exportcégek listájára.

SPORTESSEMÉNYEK

A Ripensia—AMEFA nemzeti bajnoki mérkőzés a mai futballmüsor kiemelkedő eseménye

Ma, vasárnap érdekes és izgalmas mérkőzés lesz az Electrica-pályán, ahol a Ripensia és az aradi AMEFA csapnak össze a bajnoki pontokért. A Ripensia a tavaszi bajnokság mérkőzésein még nem szerzett pontot és ezért ma feltétlenül győzni akar. Az aradi csapat azonban rendkívül erős ellenfél és így a Ripensianak csak nagyon jó játékkal sikerülhet a győzelem kivívása. A mérkőzés délután fél négy órakor kezdődik. A kerületi bajnokság első osztályának mai bajnoki műsora a következő: Politechnica—Vulturii délelőtt 11 órakor a Politechnica-pályán, Fratelia—Banatul délután 4 órakor a Fratelia-pályán,

Rapid — Progresul délelőtt 11 órakor a Rapid pályán, Jandarmi — CFR délelőtt fél 11 órakor a CFR pályán, Bohn — Jimboliána délután 4 órakor Zsombolyán. A másodosztályu bajnokságban ma a következő mérkőzéseket bonyolítják le: III. ker. FC — Ancora délután fél 3 órakor a Patria pályán, CSHN — Fortuna délelőtt 11 órakor a Fratelia pályán, Kadima — Freidorf délután 4 órakor a RGMT pályán, Juventus — Dura délután háromnegyed 3 órakor a Juventus pályán, Az Electrica és a Patria csapatai délelőtt tizenegy órakor a Patria pályán barátságos mérkőzést játszanak.

A játékosok fáradtsága miatt Románia asztali-tenisz csapata súlyos vereséget szenvedett Kairóban

Az asztali tenisz világbajnokság első napjának eredményeiről a következőkben adhatunk számot:

Faruk király védnöksége és személyes jelenlétében kezdődött meg a kairói asztali tenisz világbajnokság, melyen tíz nemzet indul. A férfi csapatversenyben elfogadták a pótlólag jelentkező Luxemburg nevezését is, annál is inkább, mert Palesztina nem jelent meg.

Az első napon Románia férfi asztali tenisz csapata váratlanul két súlyos vereséget szenvedett: Anglia és Csehszlovákia egyaránt 5:0-ra győzték le Romániát! A román csapat gyenge szereplésének valószínű magyarázata az, hogy a viharos tengeri utazás után teljesen kimerülten érkeztek meg a játékosok.

Csehszlovákia és Jugoszlávia veretlenül vezetnek!

ÚJ EGYÓRÁS KERÉKPÁROS VILÁGCSUCSTELJESÍTMÉNY. A francia Francis Faure ez egyórás időtartamu kerékpározás világsúcsteljesítményét, melyet Mircea Berthet tartott 49.922 kilométerrel, 50.537 kilométerre javította. Faure utközbén a következő eredményeket érte el: 30 kilométeren 35 p. 18.6 mp.-cel, 35 km.-en 41 p. 20.2 mp.-cel, 40 km.-en 47 p. 22.8 mp.-cel, 45 km.-en 53 p. 25.2 mp., 50 km.-en 59 perc 23.2 mp.

A MAGYAR LABDARUGÓ BAJNOKSÁGBAN VASÁRNAP a következő mérkőzések lesznek: Ferencváros — Nemzeti, Elektromos — Hungária, Taxikok—Budafok, Zugló—Újpest, Kispest—Szolnok, Szeged—Booskai, Phöbus—Salgótarján

A FRANCIA PELIZZA NYERTE A MONTECARLOI TENISZVERSENYT. A nemzetközi teniszverseny férfi egyesét a francia Pelizza nyerte meg, a döntőben a szintén francia Peirat 8:6, 6:2, 6:4-re verte. A középdöntőben Petra Tanasescut nehéz küzdelem után 3:6, 9:7, 6:1, 6:3-ra, Pelizza pedig Boellit 8:6, 6:0 arányban győzte le. Érdekes, hogy Tanasescu Pelizzát már egyszer legyőzte. A férfipáros döntőjében a Buttler-kupáért) Petra, Lesner 6:8, 6:2, 6:1, 2:6, 6:1-re verte a Pelizza, Boelli-párt. A női egyest a dán Sperlingné nyerte, aki a döntőben 8:6, 6:3 arányban győzte le a francia Mailhiout.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

A Déli Hírlap eredeti regénye írta: Felegynázi András

Utánnomás tilos.

Am a szállóival való szerződése különben sem engedte meg, hogy válogasson a táncosnőkben. Annál nagyobb öröm volt számára, amikor könnyű és ügyes táncosnője akadt. Az ilyenekkel a szó szoros értelmében élvezte a táncot és szinte megmámorosodott tőle. Mert a tánc Limoujel Alexandre szemében nemcsak megélhetés, nemcsak kenyérkereset volt, hanem gyönyörűség és szenvedély is.

— Ah, — lelkesegett — a madame milyen könnyen táncol!

— Valóban?

— Ilyen légiösen táncolhattak a hajdankorban a mitológia nimfái a berkeikben.

— Ön igazi francia, monsieur, hízeltő.

— Csak a tényt állapítom meg, madame, a tényt. Olyan pompásan forog, mint a letépett rózsaszalv, amikor láthatatlan táncosa, a langyos tavaszi szellő pergeti.

— Mindig szerettem táncolni már gyermekkorom óta. És ha nem volt kéznél fiatalember, hát a nővéremmel keringőztem.

— Meg is van a sürű gyakorlatnak az eredménye, madame, mert madame Eveline szintén olyan nagyszerűen érti ezt a művészetet, mint ön. Olyan sikkesek, akár a párisi hölgyek.

— Ne széditse a bókjaival, monsieur. Azt az egyet azonban elárulom önnek, hogy a francia nők nekem valóban nagyon tetszenek és igyekszem őket utánozni.

— Pedig ugy tudom, madame, hogy önök sokat utaznak és így van elég alkalmuk sokféle nemzet asszonyát megismerni.

— Tényleg sokat utazunk. Sokszor egyedül megyek a férjemmel és Eveline is külön a férjével máshová, néha Hans sógorom egymagában megy

utrá, esztendőnként egyszer-kétszer azonban így, ötösével járjuk a világot.

— Irigylésre méltó kedvtelés.

Mindössze ennyit mondott Limoujel és azt gondolta, hogy ez is elég lesz a gyakori utazások tulajdonképpeni céljának kipuhatólására. Feltevésében nem is csalódott, mert Hildegard nyomban megadta a magyarázatot.

— Én és Eveline mindenesetre kedvtelésből járjuk a világot, azonban a férfiak a hasznosat a kellemessel kötik össze. Ewald, Franz és Hans vegyész-mérnökök, akik együtt vezetik a család nagy vegyészeti gyárat, amely Berlin közelében fekszik és kétezer munkással dolgozik. Gyárunk, amelynek számos világszabadalma van és ezenkívül minden évben még másik három-négy új, sehol nem kapható és nélkülözhetetlen cikket dob a piacra, az egész világgal összeköttetésben áll. Az új cikkeket nemcsak eladni kell a különböző országokban, hanem az ottani szabadalma is meg kell szerezni számukra. Vannak ezenkívül országok, ahol fiókgyáraink vannak. Ezeket a központi gyár megbízottjai vezetik és azokban a szigorú titkokként őrzött eredeti vegyi képletek szerint állítják elő a különböző szabadalmazott cikkeket.

— Ezeket a fiókgyárakat is bizonyos időközönként szükséges ellenőrizni, abból a szempontból, hogy pontosan betartják-e a központ utasításait és hogy a hét peszt alatt őrzött gyártási recepteket nem lesték-e el avatlatlan szemek. Mindez nagyon sok utazgatással van összekötve. Ezért vagyunk például most Párisban. Természetes dolog, hogy az utazás fáradalmait azzal igyekszünk ellensúlyozni, hogy a nappali üzleti ügyek után estéinket vidáman töltjük. A három férfinak napközben rengeteg tárgyalni és megbeszélni valója van, mi aszonyok ezalatt a városban bolyongunk, bejárásokat eszközölünk, múzeumokat látogatunk. Este aztán mind az öten jól érezzük magunkat, valamely mondain lokálban.

— Azt mondta madame, hogy gyárunk családi jellegű. Talán a három vegyész-mérnök ur együtt alapította?

— Ó, nem, monsieur. A gyárat még az én nagyapám létesítette, akitől azután az apám örökölte és

Rádió

VASÁRNAP, MARCHIUS 12.

Bucuresti. 9.55: Sztetmisközvetítés. 13: Időjelzés, sport, vízállásjelentés. 13.05: Déli hanglemek. 14.10: Rádió-híradó. 14.30: A déli zene folytatása. 15.20: A falú órája. 18: Országór-óra. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Hanglemek. 19.30: Rádiózenekar. 19.58: Sporteredmények. 20: A hét. 20.15: A rádiózenekar folytatása. 21: Két egyfelvonásos színmű. 21.40: Sporteredmények. 22.35: Hanglemek. 23: Rádió-híradó. 23.15: Hanglemek.

Budapest I. 9: Hanglemek. 9.45: Hírek. 10: Ószláv püspöki nagymise. 11: XII. Pius pápa koronázási szertartása. 1: Operazzenekar. 2: XII. Pius pápa megkoronázása a tiarával, a Szent Péter bazilika főerkélyén. 2.45: Hanglemek. 4: Batha Pál előadása. 4.45: Szalonzene. 5.30: Helyszíni közvetítés, 1848. márc. 15-én Pestről. 6: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 6.10: Simonszky Valéria zongorázik. 6.45: Vadlibavadászat a Hortobágyon. 7.15: Lovászi Ferenc cigányzenekara. 8.05: Zilahy Lajos elbeszélései. 8.30: Honvédszene. 9.20: Sporteredmények. 9.30: Magyar-ruszin est. 10.40: Hírek. 11: Csiri László cigányzenekara. 11.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Táncklemek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 1.20: Időjelzés, vízállásjelentés. 1.30: Balalajka zenekar.

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt-ucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleget, Ragyogó tisztaság.

Mérsékelt árak!

tovább fejlesztette. Apámnak azonban már nem volt meg az az öröme, hogy gyárát fiára hagyhatta volna, egyszerűen azért, mert nem volt fia. De volt három leánya, Emma, a néni és mi ikrek. A három leány azután lehetővé tette, hogy a gyár mégis a család birtokában maradjon és az nem jutott idegen kézre, amitől apám rettegett. Emmát ugyanis feleségül vette a gyár vezető mérnöke és apám maga mellé vette társnak a vejét. Ez senki más, mint Höllriegel Hans, a sógorom. Nagy tudós és a vegyi szakmában az egész világon ismerik a nevét. Nagyon nehéz volt összehozni Emmával, mert csak a vegyészettel érdekelte. Jó néhányszor meg kellett hívni szüleim házába és akkor is csak külön bátorítás után merészkedett megkérni Emmát kezét. Nagyon szerelmes volt mégis a feleségébe, házasságuk igen boldog volt és végtelen fájdalom lett urrá raita, amikor nővérem meghalt. Ha nem lenne, tetőtől-talpig a munka embere és testestül-lelkestül vegyész, talán beleőrült volna a vesztésébe. Így azonban lassanként megvirasztalódott, újból éjtnapot töltött lombikjai és vegyi képletei között és ma is ő a lelké a gyárnak.

— Az ikreket pedig, önt, madame és a nővérét két másik vegyész-mérnök vette el. Nemde?

— Nem nagy művészet ezt kitalálni, monsieur, de tényleg úgy van. Amikor Hans uszott a boldogdagságban, azt akarta, hogy két legjobb barátja is boldog legyen. Ezek Schanner Ewald és Lemle Franz mérnökök voltak. Már az egyetemen volt velük jó barátságban és kitünő vegyésznek tartotta őket. Mikor aztán beleszólása lett a gyár ügyeibe, előbb az egyiket, majd a másikat hozta oda és amikor megmelegedtek már a gyárban és apám is mételetlen megdicsérete Hansot, amiért kiváló munkársakat szerzett, elhozta őket házukhoz. Megkezdődött az udvarlás, amelynek csakhamar kettős házasság lett a vége. Evelinet feleségül vette Schanner Ewald, engem pedig Lemle Franz. A két újabb nő is társ lett a gyárban.

— Remek. Jó, hogy nem volt még néhány leány a háznál, mert azok férjeit is be kellett volna társítani a gyárba.

(Folytatás a következők)

ALLAMI SORSJÁTEK

A tavasz jövetelével

GHEORGHE STANOIU

MEGINT ÚJ MILLIOMOSOKAT CSINAL

TIMIȘOARA
BULEV. REG. FERDINAND 6TIMIȘOARA
BULEV. REG. FERDINAND 6

4: Szalonzene. 6.45: Lovászi Ferenc cigányzenekara 7.30: Rác György dr. előadása. 8: Horvózene. 8.30: Bálint Sándor dr. előadása. 9: Hírek. 9.20: Hanglemezek.

HÉTFŐ, MÁRCIUS 13.

București. 13: Időjelzés, sport, vizállásjelentés. 13.05 Déli hangverseny. 14.10: Rádió-híradó. 14.30: „Mignon”, opera hanglemezek. 15.15: Ujdonságok. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodal-

mi ujdonságok. 19.15: Csellóhangverseny. 19.40: Eugenia Lucezarka énekel. 20: Ion Scutaru előadása. 20.15: Rádiózenekar. 21.30: Kamarazene. 22: Rádió-híradó. 22.15: Hanglemezek. 23: Világhíradó. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 1.10: Gombás Ferenc gondolkázik. 1.30: Hírek. 2.30: Csorba Dezső cigányzenekara. 3.35: Hírek. 5.15: Diákféltóra. 5.45: Hírek. 6: Hírek szlovák

és ruszin nyelven. 6.15: Karének. 7: Tasnád Kubacska András dr. előadása. 7.30: Kívánság-lemezek 8.30: „A csillagok kiálszanak”. Hangjáték 9.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 10.40 Hírek, időjárásjelentés. 11: Közvetítés az Ostende-kávéházból. 11.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Szalónötös. 1.05: Hírek. Budapest II. 7.30: Fericsk Ferenc elbeszélései. 8: Német nyelvoktatás. 8.30: Kenézné Keömley Bianka énekel. 9: Hírek. 9.20: Hanglemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közölhető. Házaság szavankint öt leu. minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóháza: ala. Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-traffic, Calea Dragobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari IV. kerület: March-traffic, Piata Kütt. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Tele. fon 45—66. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Galgóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Tele. fon 7—13.

Alkalmazás

Fémgyőzőműhelyünk és furnérzetelőműhelyünk vezetésére, elsőrendű, hosszabb gyakorlatlall rendelkező a fémvezetés, pácolás és nitroceluloze-lakk-spricelés minden részében gyakorlott, csoportvezetőket keresünk. Ajánlatok, eddigi gyakorlat, családi állapot és fizetési igények megjelölésével. Székely és Réti bűtorgyárhoz Tárnu-Mures intőzendők. 760

Házmesterek felvétetik kertészethez érő, jó lakással és fűtéssel. Más állást is vállalhat. Román nyelv megköveteltik. Miclau I. Str. Homer 1. Telefon. 4100. Parcul Eminescu. 650

Fiatl pár, iratokkal és jó bizonyítvánnyal felvétetik. A férfi lakatos legyen. Cím a kiadóban. 778

Állást keres

Úrnő elhelyezkedne felügyelő, társalkodónő, anyahelyettesnek. Vidékre is megy. Cím a kiadóban. 779

Lakás

Elegáns 4 szobás, modern úri lakás dupla terrasszal, komforttal május 1-re kiadó. III. Bulev. Mihai Viteazul No. 12. 754

Szép egyszobás lakás kerestetik május 1-re. Címeket a kiadóba kérem „Pontosan fizetek” jellegre. 922

Modern 4 szobás uccai lakás május 1-re kiadó. I. Str. Mărăsesti 7. Telefon: 29—74. 776

Adás-vétel

Szép fekvésű házhelyek olcsón eladó. Belváros, Erzsébetváros, Schnapföldök és a Vágóhid mellett. Érdeklődni dr. Bogdánánál III. Bulev. Carol 25. 759

Gyümölcsfák, garantált fajok, sziklanövények kaphatók. Alföldi Géza dr. ladi ház eladó. Gerebecz Pál kertészeje II. Str. Rusia 2. 764

Ajánlok „Maavaz Gazdasági” cséplőszekrényt, „Medicor” kalapacs-malmot kedvező fizetésekkel, csereüzletet is bonvolított. Úgyszintén ajánlok használt cséplőket, kazánokat, traktorokat, motorokat. Königsberg, Temesvár, Sagului 28. 721

Modern hálószoba és egy konvhabe-rendezés eladó. Bővebbet a Bankvereim házfelügyelőjénél. I. Str. Mărăsesti 1. 774

Kisebb bérlőház a IV. kerületben évi 25 ezer leu jövedelemmel 180 000 leuért eladó. Bővebbet IV. Str. Vasilie I. Jupu 1. 780

Gyermek-kerékpár legjobb állapotban 6—10 éves gyermeknek eladó. IV. Str. Budaí Deleanu 29. Telefon 38-66. 777

Modern, sötét kombinált szobát, jókárban lévő megvételre keresek. Cím a kiadóban. 781

Veszek vadászvizslát dreszurával. Wittigayer, III. Str. Brancoveanu 18. 782

Külföldre

A zsomboljai „Lujzaotthonban” (öreggek otthonában) az összes helyiségek a legnagyobb kényelemmel berendezve, elkészültek. Jó és olcsó ellátásról gondoskodnak a „Szent Vince Rend” főtitkarendő nővérek. Felvilágosítással szolgál a „Lujzaotthon” vezetősége Jimbolia, Bulev. Reg. Ferdinand No. 63. 767

Úzlet kiadó III. Piata Lahovari 1 számú házban. 762

Elvesztett Diana nevű barna vadászvizslám. Megtaláló jutalomban részesül. Str. Romulus 3. Telefon 26—07. 783

Elsőrangú házhelyek

III. kerületben, tehermentes átírással, jutányosan

eladó

Felvilágosítás: Alföldi Géza dr. I. Lovovic utca 8.

Nagy helyiség 11×22 m. magas, száraz, világos, gyárüzemnek, irodának, beraktározásra, kiállításnak, egyleti célokra etc. nagyon alkalmas, utcavonaltól autoboxok és üzletelhelyiség kiadó. Forgács Mátyás IV. Str. Jancu Vacarescu 36. Telefon: 42—79. 738

Halló!

BOROK

A bakovai—szilasi hegyi borok úgy ízben, mint minőségben kitűnőek. Érdeklődni: Informator Bacova

Halló!

Ismeri már a legújabbat?

Garantáltan nem füstöl szertalan legolcsóbb

HESS RUDOLF-nál

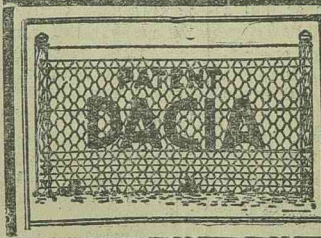
IV., I. Brătianu-ucca 17, a Rivoli mozi mellett

Sirkövek

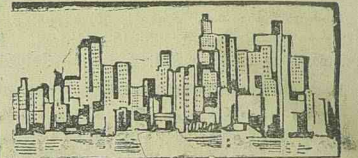
termésköből fényezve, fekete svéd gránit, Syemit, Labrador és fehér ellentálló márványból a mai viszonyoknak megfelelő, igen olcsó árak mellett

Granofsky János Timisoara

IV., Str. I. Brătianu 10., villamos megállóhely, régi római katolikus templommal szemben.

gőzösökkel a newyorki világiállításra

A „Hamburg”-osztály legelegánsabb hajói minden esütörtökön indulnak Hamburgból. Pompás kirándulások az Amerikai Egyesült Államokban: Detroit, Chicago, Washington, Niagara vizesés, stb. Helyek csak mielőbbi jelentkezés esetére biztosíthatók. KÉRJE a minden részletre felvilágosítást nyújtó prospektust.

Jelentkezések:

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

Timisoara, I. Str. Mercy 1. Telefon 36—66.

SOD RONYKERITÉSEK

erősen redukált árban Tűskésodrony Sodronyszövetek legelőnyösebben

BOZSAK M. és FIA R. T.

sodronykerítés- és lakatosárugyar

Temesvár II, Str. Gloriei 11.

IV., Piata Dragalina 10, Telefon 37—06.

Árjegyzék ingyen és bérmentve

Nyomtatva a „HIRLAP” tipografia și editura S. I. n. c. Arad.